

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és esütörtökön Előfizethető helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál úri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnek s pontosan és jutányosan közöltetik.

April elejétől június fogytaig terjedő évnegyedes folyamára e' testvérlapoknak helyben borítéktalanul 2 fr. 40 kr. borítékosan helyben vagy postán 3 fr. 30 kr. — April elejétől december végeig terjedő 3/4 esztendei folyamára pedig helyben borítéktalanul 7 fr. 30 kr. borítékosan helyben vagy postán 9 pengő fr. előfizetést elfogadnak mind a két hazai k. postahivatalok, mind szorgalom- vagy gyorskocsi vagy más biztos alkalom által a Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések, halálozások; a' tiszavölgyi társulat nagy gyűlése II. Budapesti napló. **Törvényhatóságok:** Hont és Csongrádmegyék közgyűlései; Arad, Esztergom, Fiume, Gölniczványa, Győr, Királyváros és Szeged városokból rövid tudósítások. Erdélyi országgyűlés. Társulati élet: a' magyar gazd. egyesület s az első dunagőzhajózási társaság közgyűlése.

Külföld (Amerika, Portugália, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Olaszország) Ertesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. s ap. kir. fősége O'Donnell Henrik grófot tengerparti kormányzóknál alkalmazott udv. tanácsost a' lombardiai kormányzóknál alelnökkévé; — N a y m e y e r Ferencz m. kir. udv. kamarai tanácsost a' magyar k. kanczellária udv. tanácsosává; — továbbá S i g r a y Fülöp grófot Sopronmegye tiszljb. aljegyzőjévé a' dunántúli kir. kerületi táblához szavazattal bíró tiszljb. ülnökké; — végre G ö m ö r y Viktor m. kir. udv. kamarai fogalomgyakorlót ugyanott tiszljb. fogalmazóvá kinevezni legkegy. méltóztatott.

A' nmltu magyar kir. udv. Kamara a' központi kiadó-hivatalban Reiszner Ignác elhunytá által megüresült irodai irnokságra S c h v e n d t n e r Márton ugyanézen hivatalban eddigi járulnokot; ez utóbbinak helyére pedig járulnokká Kr a n d l Benedek tiszti gyakornokot alkalmazta. — Továbbá a' Szent-Eleken megüresült k. harminczadosi állomásra E n g e l m a y e r Mihály hidegkuti k. harminczadost érdekesíté.

V á r a d y István királyi táblai ügyvéd s több megye táblabírája munkás életének 56dik évében f. évi ápril 4kén véget vetett egy marczona idegláz. Tetemei ápril 5kén takarítottak el. Derék hazafi érzésű polgárt s biztalan-kü pályaválasztályost vesztett benne az ügyvédi kar. Béke hamvainak!

A' tiszavölgyi társulat nagygyűlése.

(Folytatás.)

Elmondám előbbi számban, miszerint a' tiszavölgyi társulat alapszabályiban a' központi választványt rendelé határozatának végbehajtására, és pedig úgy, hogy mindazt, mellyek a' munkálalat létesítésére szolgál, a' körülményekhez képest intézze el s intézkedéseiről a' nagygyűlésnek jelentést tegyen. Ezen szabály által valamint egy részről a' választványnak szabad tér engedtetik, hogy mindenütt, hol azt a' szükség megkíváná (mi igen gyakran történhetik) rögtön intézkedjék, nehogy a' munkálatokra zsihbasztólag hasson a' halogatás, és az egész tán fen is akadjon; másfelől azonban meggátolják a' netalán történhető részrehajlásban az által, hogy tetteiről a' nagygyűlésnek felelős, melly felelősség annyira keresztül van szöve az egész munkálaton, hogy végfonalai bármennyire szétszattvák, mégis annyira központosulnak, hogy utóljára a' nagygyűlés kormányzó fonalának látszik, és ez azon főmomentum, mellyet én ez alapszabályokban igen ügyesen látok alkalmazva lenni, mert itéletem szerint bizalomnak egyáltalán helye nem lehet ott, hol a' tettek mérlegébe ellensúlyul a' felelősség nehezeke nem vettetik. Hogy pedig e' három év alatt is a' választvány irányában azon garantiájok meg legyen az egyes társulatoknak, minélfogva egyes vidékek rovására mások bármí módon ne nyomathassanak, különösen meghagyatik, hogy a' tagok a' vidéki osztályok kellő képviselőt tekintve véve választassanak.

Néhány szóm van még a' központi igazgatót illetőleg. A' központi igazgató a' központi választvány irányában az, mi a' választvány a' nagygyűlés irányában, ő intézkedik, t. i. oly esetekben, midőn a' választvány nem rendelkezhetett, őt illetik a' vidéken tartandó szemlék, s ha némely intézkedések sürgetőleg volnának teendők, ő intézi el, a' központi választványt tartozó felelősség mellett, e' választványt felel a' vidéki igazgató, s mindazon hivatalnok, kik a' munkálalatok végbehajtására bármiké befolyanak. Nem szükség mondanom, mennyire fontos az, hogy a' választvány s ez által az igazgató oly egyedekből választassanak, kik a' bizalmat tárgyavatottságuk által teljes mértékben megérdemelik. És ezek azon főbb vonások, mellyeket én az alapszabályokban különösen megemlítenék vétem; — mellyekből elegendők kiderül az, hogy ezélya volt e' társulatnak alapszabályokat alkotni, mellyek vállalata létesítését lehetőségessé tegyék; mind ezek mellett pedig a' kor-

mánynak az országos közlekedési bizottság tagjai által eszközlendő törvényes felügyelése külön fejezetben kimondatott. —

Az alapszabályok elfogadtatván felolvastott a' választvány javaslatát a' pénzügyi eljárás, költségvetés és beszedés iránt; melly, mennyire az első felolvasáskor felfoghatam, valódi adórendszer képez, s mellynek ezélya, hogy a' társulat önjerejére iparkodván támaszkodni részleges befizetések által lassankint annyi pénzt szerezzen az egyes érdeklettekől, hogy a' kölcsönt mindinkább nélkülözve a' fizetendő kamatokat magának a' társulatnak használjanak; ezzel kapcsolatban az ügyvédnek egy terve vétetett föl, melly az egyes birtokosok által kiadandó kötelezvények mintáját vagy formáját illeti, ugy a' könyvvívó terve a' pénzkézésléről, mellyek kisebb módosításokkal helyben hagyattak.

A' többi munkálalat közt különös figyelmet érdemelt az ideiglenes főmunkál jelentése, mellyben az összes árter kiszámítását s ennek mind összes, mind holdankénti költségét a' nagygyűlésnek előterjeszté, mellynek resultatuma az egyes vízszervezeteket illetőleg következő lenne, megjegyeztetvén az, miszerint mint említették, a' költségek inkább magasabbra vannak téve, hogy a' netalán történhető differenciák e' kitett maximumot felül ne haladják:

1) Ugoesai vízszervezet összes ártere teszen: **56,021** holdat, ezek összes költsége: **250,689** fr. **2** kr., ennélfogva egy holdra esik: **4** ft. **28** 1/2 kr.

2) Szatmári vízszervezet összes ártere: **84,524** hold, összes megmentési költsége: **453,184** ft. **49** kr., egy holdra esik: **5** ft. **21** 7/10 kr.

3) Beregi vízszervezet összes ártere: **280,760** hold, összes költsége: **663,479** ft. **42** kr., esik egy holdra **2** ft. **21** 1/2 kr.

4) Zempléni vízszervezet: **293,719** 1/2 hold, összes költsége: **877,620** ft. **44** kr., egy holdra esik: **2** ft. **59** 1/4 kr.

5) Szabolcsi vízszervezet: **470,418** hold, összes költsége: **1,616,690** ft. **4** kr., esik egy holdra **3** ft. **26** 7/10 kr.

6) Hevesi vízszervezet: **299,716** hold, összes költsége: **2,000,007** ft. **24** kr., esik egy holdra **6** ft. **40** 3/10 kr.

7) Csongrádi vízszervezet **153,310** hold, összes költsége: **1,115,725** ft. **59** kr., esik egy holdra **7** ft. **16** 3/4 kr.

8) Bácsai vízszervezet teszen: **32,751** holdat, összes költsége: **448,656** ft. **22** kr., esik egy holdra: **13** ft. **42** kr.

A' nyolcz vízszervezetben levő összes ártere teszen: **1,671,219** holdat, megmentetése kerül: **7,426,054** ft. **6** krba. —

Ezek felolvastatása után a' központi igazgató a' társulatot felkéri: hogy miután hírlapi uton egy jelenlevő képviselő által megtámadatott s kötelesség-mulasztásról vádolttott, eddig tett hivataloskodását bírálja meg, melly ha a' hírlapi cikkek egyhangulag ütne ki, igen természetes, hogy az eddigi bizodalmat megköszönni kénytelen, mire a' nagygyűlés méltányol elismerését fejezve ki az igazgató fardadhatlan szorgalmáért tegnap napon kimondott köszönetét megújította, — mire a' cikkiró kijelenté, hogy ő ezt nem is megrovólag akarja érteni, s hogy ez igazoló nyilatkozatát a' jegyzőkönyvbe ígtni kívánja. Ezután némely köszönő felirások határozatván el, István ő főherczegsége megkérteni rendeltetett, hogy e' társulatot jóvendőre dicsőült atyjáról reá szállott szent hagyomány gyanánt kegyes pártfogása alá venni méltóztatassék; — s az ülés berekesztett.

Nem akarom ismételní, miket már elmondék, csak annyit teszek még hozzá, hogy gyűlést még oly megnyugvással nem hagytam el, mint a' tiszavölgyi társulat nagygyűlését. — B.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Gyönyörű eszme a' keresztény vallásban e' két egymásra következő ünnep: napypéntek és husvét. Egyik a' keresztrefeszítés, másik az életretámadás ünnepe. Egyik a' könyhullató keservnek, másik a' dicsőült örömmel emléknapja s egymáshoz mégis mindkettő oly közel. Bár ily közel volna honunk annyi keresztrefeszített jó ügyének föltámadása is!

Mart. 31én este pompás holdfogyatkozás volt. Fen az égen két álló óráig; len az emberek zsebei és fejeiben valamivel hosszabb időig tapasztalható. Jövő october kilenczedikén pedig sokan gyűrűs napfogyatkozást akarnak látni. —

Hagyják abban... Ismerik már az ilyen gyűrűs fogyatkozásokat a' zálogházak is.

Tegnapelőtt éjjel a' váci utcában egy rejtelmesen összehajtogatott papirost találtak, mellynek egyik oldalára semmi sem volt írva. másik oldala pedig üres volt. Irástudók és meteoromanták több országnak financialis állapotját vélik e' papiroson láthatni.

Nem régiben igen szép csódpárnek hallottuk hírt, hol a' bajegyzett követelések összege csak **180,000**, mondó: százyolczvanezer forint! míg az adósságokat fedezendő tömeg: három pár lackirozott topány és két tavalyi kalap, — egyik fehér, a' másik fekete, és huszonkilencz (**29=XXIX**) pomádés szelence! — Egyéb semmi.

Különös eset fordult elő nem régiben, melly még idetova jogkérdéssé válhatik. Egy úri embernek azon elővigyázatlan szokása volt, hogy téli ablaka közé palackokat szokott rakni, tele jóféle tokaji és ruszti máslásokkal („kitörésekkel” mint H* úr fordítaná) mellyeket valamely gonosz esont, vulgo diák, megsejdtvén, nem hagyott magának addig békét, míg az említett ablakot megolmatlanítván, néhánnyal ez ellenállhatlan esaltalok közül magával nem vitt, mit is hogy vigan elköltött, az váljék egészségre. Az úri ember nagyszerű phlegmával ismét kipótlá a' hiányzó palackokat, mit a' díszes látogató méltó felhívásnak vevén, következő éjjel ismét kivette azokból az úrbí adót. Harmadik éjjel ismét. Negyedik éjjel azonban egyetlen egy palackot talált a' dézma alá vett helyen. Hogyne érzett volna teljes jogot ezen közveszélyre kitett res nulliusnak pártfogójává lenni? ez is elvitte: S még azon éjjel több jókedvű bajtársának közremunkálásával e' kedvderítő találványnak becsülettel nyakára is hágoit. E' bajtársak közül három a' rájok viradó reggel meghalt... A' bor közé erős adag patkányméreg volt keverve, melly által a' boszantott tulajdonos a' tolvajon boszúját akarta állani... Az már most a' kérdés: ki érdemelte meg a' halált? Az é, ki a' mérget a' borba keverte, vagy az, ki elesente? vagy pedig azok, kik megitták? Ez utóbbiak mindenesetre részesültek benne... Egyébiránt még sub judice lis est s vannak, kik a' tulajdonos malitiosus voltát vádolják leginkább.

Halljuk: miszerint nemzeti színházunk fő felügyelősége t. Bajza József urat szólította fel az igazgatói hivatal elvállalására iránt. Ez örvendetes. — Kívánatos marad azonban: hogy ez ajánlást a' felszólítottra nézve elfogadhatóvá s tegye a' felügyelőség, melly ügyben, mint előrelátható, a' leendő hatáskör föltételei leendnek az elhatározó körülmény... Remélljük minden mellékérdek félretételét mind két részről.

Mekkora beese van mai világban a' könyveknek! Egy bizonyos árverés alkalmakor egy tisztas szekrénynek kellett vala eladatni, mellyet is egy (hasznoképen bizonyos) vevő becsüárban, uzymint **10** igazi forintban már már kész volt megtartani, midőn véletlenül kisélt: hogy azon szekrényben ráadásul még könyvek is vannak, mellyektől a' jámbor bonae fidei árverő úgy megjédt, hogy ez időtől fogva sem **10** forintért sem ingyen nem kelle a' kérdésés castrum doloris neki. ☹

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

HONTMEGYE KÖZGYŰLÉSÉNEK folytatása. A'

megyénkben tanyázó lovas katonaság ellátatása iránt mult közgyűlésünkben felirást intéztünk a' m. k. htótanácsához, miszerint, tekintve a' mult évi szűk termés-okozta mostoha körülményeket, a' katonaságot boldogabb vidékre áthelyezni méltóztatassék; azonban feliratunkra tagadó válasz érkezett s választott, hogy a' széna-részlegeket árpaszalmával, a' zabot pedig rozsossal, tengerivel és árpával pótolhatjuk; de a' kuforrás, honnan ezen pótlékszerek megszerezhetők lennének, ki nem jelöltetett; a' természetvények ára piaczaikon naponként növekszik, népünk pénztelen s éhséggel küzd elannyira, miszerint e' tekintetben megýenket a' legboldogtalanabb vidékkel sorozhatni egyenvonalba. Aggodalmunkat még inkább nevelte főbiztosunk azon hivatalos jelentése, melly szerint előterjeszté, hogy a' katonaságot martius hónapon tul magtáraink ellátni nem képesek. Kívántának pedig a' katonaság ellátatására s a' megye egyéb szükségeire havonként **300** p. m. rozs és **404** p. m. zab, melly természetvények ha készpénzen vásárolhatók lennének, a' mostani piaci ár szerint havonként **1926** p. ft **24** p. kra, az új termésig pedig **7705** p. ft **36** p. kra leendő szükségünk. Borzadáskép tünt előtünk fel a' kétes jóvendő, mert habár a' hadi adót ezen szükség-fedezésre fordítanók, a' mostoha idők viszontagságai által kizsákmányolt adózáink ezen sommát kiállítani nem képesek: minélfogva ezen rendkívüli szükség fűdözhetése végett kincstári kölcsönért már két ízben fogatlanul fölterjesztett kérelmünket ez alkalommal rögtön megújítottuk s addig is a'

katonaság, megyebeli csendőrök, huszárok és orvosok lo-
vai ellátása iránt úgy gondoskodunk, miszerint ezentul
zabban csak félrészelet nyervek 's ezen hiányt szénával,
minthogy ebben fogyatkozást nem szenvedünk, pótlándjuk.

Alig vergődünk ki e' közsajnákozást gerjesztő álla-
potból, ismét más nagyszerű szükségfödözés vette igénybe
a' tanácskozás figyelmét: azon bizottság t. i., mely rosz
karban levő megyeházaink megvizsgálására kiküldetett,
beadta véleményes jelentését, melyből megértettük, hogy
több rendbeli katonai, orvosi, biztosi épületink többnyire
végtelenséggel fenyegetve, ezek kijavítására mintegy
16 ezer ft kívántatik, mely tetemes összeg szinte az adózó
nép vállal fölött lebeg; és itt akaratlanul is felsohajtottunk:
boldog szűz vallások! tiétek a' szerencse, mert ti e' sommá-
hoz egy fillérrel sem járultok!! De majd eljönnek, jóni fognak
a' kényszerítés napjai, melyek előttetek a' közteher-
viselésnek eddig zárva tartott kapuit feltárni fogják! Fenebbi
előterjesztésre határozottat, hogy miután épületeink kija-
vittatására kívántató somma sokkal tetemesb, hogy sem azt
adózóink pénzerejétől e' mostoha körülményekben alapo-
san remélni lehetne, a' bizottság által véleményezett javi-
tások boldogabb időkre halasztatnak, addig épületeinket
lehető legnagyobb takarékossgal, egyedül a' végrom-
lástul fogjuk megőni.

A' megyénkben uralkodó község a' koldusokat any-
nyira szaporít meg, miszerint ezek korlátoztatása iránt vé-
leményadásra megbízott 's több év óta munkásságában el-
szunnyadott választványunk figyelme is felébredvén, hátra-
levő tudósítását ez alkalommal benyújtotta; minek folyta-
ban külmegyeiekre nézve a' koldulást megtiltottuk, a' me-
gyebeli valódi koldusokat orvosilag megvizsgáltatni 's ösz-
szeiratni rendeltük 's a' valódi koldusoknak találandó egye-
dek, egyedül lakhelyeiken, vagy legfőleg az illető plébá-
nia kerületében járhatnak könyörületeségi alamizsna ut-
án, 's ezen határozatunkat alkalmazás végett a' szomszéd
megyékkel is közlendőjük.

Szögyényi László ó exelnek első alkanczellárreá lő-
léptetésén örömlököt üdvözlő felírásban fogjuk nyilványi-
tani. —

Ezek után felvették a' megye belkormányi ügyeit
tárgyazó hivatalos tudósítások, kirendelések 's egyes folya-
modványok, melyek sokkal kisebb érdekűek valának, hogy
sem azok részletes előadásával akár e' lapok hasábjait, ak-
kár pedig a' türelmes olvasót fárasztani kívánmók, minél-
fogva e' közleményt azon tudósítással rekesztjük be, hogy
következő törvényszékeink határnapját május 10-re, évnegyedes
közgyűlésünkét pedig, midőn a' tizedválság is beszédetni
fog, május 25-dik napjára tűztük ki. Kosztoneczay.

CSONGRÁDMEGYE évnegyedes közgyűlése mart. 8-án
's követk. napokon tartott főispánhelyettesi elnöklet alatt.
E' gyűlés főbb tárgyát azon helytartósi intézvény tevő,
melyben István ó cs. kir. fenségének kir. helytartóvá kine-
vezetése adatik a' megyének tudtára. Ez örvendetes tudó-
másul szolgált, egyszersmind utasítás készített az or-
szággyűlésre menendő követeknek az iránt is, hogy ó fensé-
gének nádorrá leendő választását kijelölés nélkül is sür-
gessék. Megjegyzésre méltó, miszerint az o. gyűlési követpár
már kismellettett. A' t. székli táblabírák választását is imeg-
tarták a' rr., 's habár csak bírálóról legyen is szó azért ki
nem kerülhetett, hogy az egyik — t. i. a' gyengébb rész —
a' választottak közül ki ne hagyassék.

A' megyei körlevelek közül az országgyűlési utasi-
tással foglalkozó választványhoz tettek át a' következők:
Nógrádmegyét, melyben Horvát István híres könyvtárá-
nak a' nemzet számára megvétele indítványoztatik; Somo-
gyé, melyben a' részek visszacsatoltatását sürgeti; né-
mely erdélyi megyéké, hol a' részek visszacsatoltatása sür-
getéséltől elállásra kéretnek a' rr. 's e' helyett inkább az
általános unio eszközésére szorgalmaztatnak; 's végre
Sárosé, melyben országos kórház öszszekapcsolva le-
lenc- és örült intézettel tervezetik; nemkülönben a' Jó-
zsefszobor felállítását országos költségen indítványozó Te-
mesé. — István kir. helytartónak nádorrá leendő válasza-
tását ajánló levelek tudomásul szolgáltak.

ARAD. Mart. 21-én érkezett e' városba vázsonykői ifj.
gróf Zichy Ferencz a' magyar középponti vasutársasá-
g igazgatója, tehát — már csak mint ilyen is — érde-
keinkre nézve nevezetes urígyed. Elfogadtatására minden
megtételt, hogy az a' megtisztelt vendéghez épen oly méltó,
mint szives legyen. Megérkezte estéjén a' polgármester
rendeztől estéi zenével lepetett meg ó mlga, másnap pedig
hatósági és társulati küldötségek udvaroltak nála, kikhez
csatlakozva délelőtti 10 órakor a' megye tanácskozó tere-
mébe ment ó mlga, holis az arad-szolnoki vaspályavonal
tervezetéről tartatott rövid tanácskozvány; e' tanácskozvá-
nyon némely szomszéd megyék képviselői is jelen voltak.
Azonban a' tanácskozvány eredménye a' vérmes reményekre

némileg hidegítőleg hatott, minthogy a' pályavonal létesít-
hetősége úgy, a' mint tervezve volt, nehéz akadályokra ta-
lált. A' Maros vize szabályozása tehát tán eszközésbe vétet-
hetnék; nem bukkanhatván itt ollyas akadályokra. Mart. 23-án
gróf ó mlga a' temesi vállalkozók látogatására indult el.

ESZTERGAMBÓL a' pesti ném. újságnak írják: mi-
kép a' széles isméréti 's tapasztalt bányász és bányagaz-
gató A b e l József folyó éven a' párizsi bányamivelő társa-
ság költségin, mely Magyarországon e' fajbeli vállalatát
különösen ohajtáná üzletbe venni — leginkább pedig a'
vásgyárakat, miknek, mint mindennapi szükségű tárgy ké-
szítőinek legbiztos 's jövedelmezőbb jövőkük van — tech-
nologiai utazást teend Belgium- és Angolhonba, hogy az
ottani tapasztaltjóságú vashámorok- és gyárakat közelebbről
vizsgálván meg magának azokról kimerítő tapasztalást
szerzene, mivel aztán a' magyarországi vashámorok- és
gyárak körül az érintett társaságnak sikeresebben hasz-
náljon.

FUMÉBÓL mart. 21-kéről írják, mikép ott az e' nap-
ot megelőzte héten a' gabnakivitel tett 3130 staja odesai
szűzát. 's 316 st. tengeri. Ezenkívül kelt el az ottani pi-
aczon 3200 st. kukorica 6 1/4 — 8 1/5 ft és 200 st. árpa 4 1/2
forinton. Károlyvárosban a' fiumei piac számára Boszni-
ából 20 ezer mérő tengeri váratik. Bánságban a' buza köb-
le 20 — 23, a' kukoriczát 13 — 1/2 — 1 1/2, a' zabé 8 v. forin-
ton tartatik.

GÖLLNICBÁNYÁN a' városi, bányai 's egyéb ha-
tóságok mart. hó 7-dikén mély gyászszal járultak ama szo-
morusztartás teljesítéséhez, mely e' páratlan év kezde-
tével az egész országra nehezült. Dicsőült József nádor ó
fenségeért tartatott az engesztelő áldozat. A' külön koru,
rang, osztály és nemű jelenvoltagek nem leheté látni e-
gyebet, mint mély fájdalmas megilletődést, mit e' nagyszerű
vesztésé, mely annyi szép reményt húsította meg, oko-
zott. A' szemek könyei, a' kebel fohásza 's az ajkak lassu
mozgása mind — mind egyesített imát rebegének a' min-
denhatóhoz, kinek utai megfoghatatlanok 's intézkedései át
nem láthatók. Mart. 14-kén ugyanezen szertartás az evang.
egyházban tartatott meg hasonló bánatos komolysággal.
Mindkét helyen a' nagyszerűleg gyászos tárgyhöz jól alkalm-
mazott beszédek tartattak.

GYÖR. A' győri község a' nemzeti ügy iránt már
gyakor izben bizonyított lelkesedése mellett legújabb
szépen tünteti fel szenvedő emberiség körüli rokonszenvét.
A' Pannonia szerint ugyanis e' magyar városból felhívás
intéztetett a' nélkülözésben szenvedő felvidékiekhez, mi-
szerint ott n e h á n y s z á z n ö s z e m é l y szolgálati alkalm-
mazást nyerhet, hat. i. az ezen felhívást használók illető
hatóságaiktól elbocsátási levelet mutatnak 's e' f. april hó
első napjaira a' nevezett helyen megjelenendnek. Ugyan-
csak Győrben naponként mintegy ezer szűkölködő mind-
két nemből munkára számíthat. Győr város községének
ezen nemeslelkű segitési készsége minden ember helyes-
lését, köszönetét érdemli; olly időben érkezik az, midőn
a' nélkülöző nép már már a' száraz fagyókerek 's egyéb
nehéz táplaszerek rágesalásához kényszerítetett. E' ne-
mes példa vajha számos követőre talána.

KÁROLYVÁROS mart. 20. a' gabnakészlet Károly-
városban a' közelebbifolytáshoz tett 3500 mérő tengeri 3
1/2 — 3 2/3 forintjával és 1000 mérő kölest 2 1/2 forintjával,
mely april hó végeig tengeren fog elszállítatni. Továbbá
van még 6000 mérő tengeri fészint elszállításra, részint
pedig kisebb kereskedésben 3 1/2 — 3 3/4 forintjával, és ezer
mérő buza mintegy 5 1/4 forintjával. Az ottani tengeri kész-
let a' tulajdonosokra reményhiúsítólag hatott; azonban van
Panesováról 8000, és Sziszekről 6000 mérő szállítóban, mi-
alatt Zágráb és Varasdról is kisebb mennyiségben érkezik
e' gabnafaj. Buzát alig mondhatók esekélységben várnak; a'
szébb fajúért 5 1/2 — 6 ft kívántatik. A' vitélber Károlyvá-
rostól Fiumeig egy mérő tengeritől 38 kr, 's Fiumétől Ká-
rolyvárosig 32 kr minden mázsáért. Kulpa vize áradó fél-
ben van, mi a' hajózás meglevevénítésére sokat tett. A' L u i z
a' u t megváltásáról szárnyalt hír még csak annyiban va-
lósul, hogy egy bécsi bankár e' célra Fiume városnak 1 1/2
millió forintot megajánlott; hogy azonban Fiume város a'
kölsön feltételeire nézve megegyezett é, az még bizony-
talan. —

SZEGED. Mart. 24-kén érkezett Szegedre ifj. Zichy
Ferencz gróf a' magyar középponti vasutársaság igaz-
gatója, a' megyei főispánhelyettes 's a' temesvári polgár-
mester kíséretében. Másnap a' szegedi vállalkozó társulat
gyűlést tartott, melyen ó mlga is jelenlevén, a' vállalat lé-
tesíthetősége körül tapasztalathól meritett igen czélszerű
javaslatokat tón, melyek a' vállalkozók részéről helyesel-
tettek. Legnevezeteseb ezek közt az, hogy a' szegediek min-
denek előtt a' temesváriakkal egyesüljenek, egyesült erő
többet eszközölhetvén a' megosztottnál. A' mélt. gróf ur itt
ollyast javasolt, mit az illetők már régen fogantatosítot-
tak — eszmében. Megtekinté ó mlga a' város környékét

is, kiszemelé a' helyet, hová a' pályaudvar mint legalkal-
masbra lenne építendő. Másnap elutazott; nem hagyva ma-
ga után itt olly levert kedélyeket, mint Aradon.

ERDÉLYI ORSZÁGGYÜLÉS.

(Az urbéri tartozások szabályozása feletti tanácskozások
folytatása.)

XLIV. Országos ülés martius 17-kén. Küküllóm. e. k.
minden ígás munkát négy marhával kíván tétetni; ha csak
két marhája lenne az urbéresnek, azon esetben 1/3-al töb-
bet szolgáljon. A' bázás szellértől 25, házatlantól 12 nap.
Krasznam. e. b. köv. Küldőji a' marhás szolgálatot nemesak
szántás, hanem hordás idején is négy marhával kívánják.
A' munka közti nyugalom ideje szentgyörgytől szentmihály
napig 2, szentmihálytól szentgyörgyig 1 óra. Továbbá mi-
vel havasos helyeken a' tutajászat igen nevezetes ágát teszi
a' gazdaságnak, 's a' tönkök húzása télben egy pár hétre
van szorítva, az ilyen esetekre fejtezték ki a' törvény-
czikkben, miszerint a' földesur egész héten át is szolgálat-
halja urbéreseit 's marháik számára istállót adni, a' mi kü-
lönben is lehetetlen, nem köteles. Végre a' távolabb hely-
ről szolgálóknak elengedése 's ételadás elég javadalom le-
vén, a' jövésmentést 's ünnepnapokat földesurnak beszámít-
ni nem kívánja. Ezekben tér el utasítása a' r. b. javaslatától.

Egy gr. k. h. Mi a' gróf T. F. által közelebbi ülésben
felolvasott javaslatnak szövegét illeti, lesz mód vitakozni
felette akkor, midőn a' törvényczikk szerkesztése leend
szőnyegen, egyébiránt szóló különösnek tartja, hogy a' m.
gr. indítványozó ur még ott is, hol a' r. b. nézeteit elfogad-
ja, bizonyos pruritust érez már stílus használatára. Valóban
a' rendsz. bizottság stíljénél jobbat lehet találni, de rosz-
szabatt ajánlani nem dicsőség, nem kivált ollyat, mely leg-
feljebb egy tót diáknak válnék becsületére. 'S most átmegy
szóló az indítvány tartalmára. A' m. gr. ur a' házatlan zel-
lérekre is szolgálatot ró, és ezt azzal támogatja, hogy
ugyanezt rendel az 1819ki benigna instructio is, melyet
az indítványozó gr. ur követni kíván. Valóban szerfelett ke-
esegető az urbéresre nézve, hogy itt tulajdonképen három
terv forog fen: a' rendsz. bizottság javaslata, a' b. instructio,
és a' magyarhoni urbér. Csakhogy ezen három terv közöt-
ti választásban igen igen ildomos eljárás követ az e' terem-
beli majoritás. Például: mikor az urbériség megállítasáról
volt szó, a' minoritás figyelmeztette a' majoritást, hogy alkalm-
mazkodjék a' b. instructiohoz, mely tilalmazza az urbé-
riség megeseonkítását; igen, de akkor nem volt jó a' k. utasi-
tás. Következett az urbéri szolgálat megszabása, és itt mi-
dőn olly emberekre kívánnak szolgálatot róni, kiknek a'
földesur semmitsem ad, kiket az urbéresek sok esetben a-
zért vesznek maguk mellé, hogy őket a' robot-teljesítésben
segítsék, itt már nagyon ildomos a' k. utasítás, mert az ollyen
emberekre is 12 napot ró. Tovább meg szóló: a' boltnyit-
tás nines említve a' r. b. szerkezetében, a' k. utasításban ha-
sonlag nines, sőt a' mellé esatolt és „eltöröltetett urb.
viszsaélések“ címét viselő pontokban nyíltan kimondatik,
miszerint a' kereskedés árendába adása eltöröltetik 's az ur-
béreseknek a' dominium határain belüli kereskedés szaba-
don hagyatik, e' szabály a' szabad kereskedésre nézve az
urbéreseket intra dominium teszi, 's a' f. urnak ezt korláto-
zó eselekvésmódját visszaélések bélyegzi. És itt már is-
mét nem volt jó a' k. utasítás, itt már Magyarországra kellett
hivatkozni, mert ott a' boltnyitás regale. A' majoritás elfo-
gadta a' m. országos urbérből, hogy a' boltnyitás regale le-
gyen, de a' taxahatározás iránt nagy ellenszenvet mutat 's
e' tekintetben megint rosz a' magyarhoni urbér. Szóval min-
denik szerkezetből kiszemelik azt, mi a' földesurnak jó, az
urbéresre nézve pedig terhelő; hogy pedig a' három közül
valamelyikben, az urbér minden egyes ágára nézve talál-
hatni illyet, arra bizton számíthatni. Szól már az urbéri szol-
gálatról. Méltóztassanak, ugymond, megengedni, hogy vé-
leményét öszintén kimondja. Kinek egész életén keresztül
bevallott elve volt az igazat fejdelmével szemben is kimon-
dani, bizonynal legkisebb kedvet sem érez kicsinykés érde-
kek legyezésére; ne méltóztassanak őt most is arra kény-
szeríteni. Az mondotta a' m. indítványozó gr. ur, hogy javas-
lata által leginkább van az urbéres kimélve.

Már ha az általa ajánlott robot-mennyiség mellett
maradva felveszszük a' megszabott állományokat, mi követ-
kezik ebből? vagy az, hogy az urbéres jelenleg használt föl-
deinek elveszté felét, néhol 2/3-át sőt többet 's marad a' jelen-
legi szolgálat mellett, vagy ha megkívánja tartani földéit,
szolgálni fog 2, 3, 4 napot. És így szóló a' javasolt robot-
mennyiségben az urbéresre nézve semmi könnyebbséget
nem lát. Nam, mert az állományok olly kicsire szabotvák,
melyekből egy urbéres család meg nem élhet, mi közz-
gazdasági tekintetben káros a' honra nézve: nem lát továbbá
könnyebbséget, mert a' kicsi állományok után igen nagy
tartozás van szabva. Ezeket combinative kell venni. Ha a' ja-
vadalom nagyobb volna, akkor a' javasolt tartozás nem sok,
de kicsi javadalom után ez igen sok. Ide szükséges devalvál-
ni az indítványozó urnak azon szavait, melyekben indítvá-

nyát az urbéresre nézve oly kedvezőnek állította. A' javaslat részleteit illetőleg szóló is sokkal helyesebbnek tartja azt határozni, hogy szolgáljon az urbéres annyi marhával, a' hányal magának szokott dolgozni, mint azt, hogy a' midőn tenyérrel is csak két napot tartozik egy héten szolgálni, ha két ökrrel szolgál, úgy is két napot tegyen. Két ökrös két napszám sokkal több egy négy ökrösnél, de még sokkal kevésbé van arányban két tenyeres napszámmal. Más pontja a' javaslatnak, mire észrevételt kíván tenni, az, melyben az mondatik, hogy ha az urbéres a' téli napokra eső tartozását le nem szolgálhatná, szolgálja le a' jövő évben. Ez igen tág értelmű kifejezés. A' r. biz. javaslata azt tartja, hogy az egész évi szolgáltatnak 1/2-át a' földesur a' téli hónapokban tartozzék kivenni; a' gr. T. F. javaslata szerint pedig a' téli hátralékok más évre haladhatván, ebből következik, hogy az urbéres, a' napszámok megsaporodása esetében nyáron át három napot is lenne kénytelen szolgálni hetenkint, saját gazdasága tetemes hátramaradásával.

Zarándm. e. köv. osztozik a' szolgálat 1/4 elengedése iránti ezen véleményben.

Középszolnokn. e. k. Az 1ső §. ígás szolgálat 52 nap 2 marhával teljesítessék, kivévén a' szántást, a' házas zsellérek 18, a' házatlanok 12 napszámot tegyenek. A' 3—9dik §§kat a' r. b. szerint elfogadják. A' 10dik §. is, kivéve a' d) pontot, melyre nézve a' szákmány szerinti napszám 10 kirali megváltást merőben kihagyatni kívánja. Ezen szolgálatból az 1/4-en túl maradt 3/4 rész szabad egyezkedésre bízassék a' földesurak urbérésével, ha meg nem egyezhetnének, az illető bíróság vagy hatóság határozza meg, mi legyen a' bér, mit fizetni kelljen.

Szebenszék e. köv. a' IVdik t. cikk szakaszait többnyire elfogadják, úgy, a' mint a' rendszeres bizottság munkájában meg vannak állítva, névszerint csupán azokat emelve ki, melyekre nézve némely észrevételeket batorodik tenni. A' 4dik §ban az urbéres lakta helységétől távolabb helyeken leendő munkára menetel ideje ne óraszám, hanem mérföldek mennyisége szerint határozassék a' távolság, még pedig 4000 öltre számítva egy mérföldet, hogy az illető bíróság a' földesur és urbéresek közti egyenlenségeket annál biztosabban elenyésztesse. Az 5dik §. mivel ez az urbéri törvényekhez tartozik, kihagyandó volna. A' 10dik §ban azon pontra nézve, mely az egész évi szolgálat megváltásáról szól, a' rendszeres bizottság munkájában megállított rendelkezést pártolja, azért, mivel meg van szóló győződve, miként az által, hogy a' bizottság az urbéresnek bizonyos feltételeket állít, melyek szerint meghatározott mértékarányban szolgálatukat megválthassák, az urbéresnek nemcsak könnyítést nyerendek, hanem a' velők való bánásmód is törvényesítettik. Beszédét jegyzőkönyvbe kívánja íglatni. (Pártolták a' szász székek követői mind.)

Szamosújvár e. k. a' 4ik t. cikkre előadja utasítása szerint nézeteit. Küldőji a' r. bizottság javaslatát csaknem általánosan elfogadják, egyedül két pontra nézve tesznek némi módosítást. A' házas zsellérek iránt vélekedésük az, hogy azok csak 12 napi szolgálatot tegyenek évenként. A' 2. pontra nézve, hogy házatlan zsellérek, mivel semmi javadalomban nem részesülnek, semmi szolgálatot ne tegyenek, küldőji is helyeslik; de miután már e' teremben is sokszor felhozott, hogy a' proletariusok számát szaporítani nem hasznos a' házára nézve, és nem jó nemzetgazdászati tekintetében azon embereket munka alól kivonni, küldőji nézete az: ha vannak valamely helységben ily házatlan zsellérek, azok deserta sessiókkal kináltassanak meg, s ha elfogadni nem akarnák, mint a' kik szántszándékosan vonják ki magukat a' munka alól, rovassanak meg azzal, hogy 12 napot tartozzanak szolgálni. A' 3dik pontot illetőleg azt kívánják küldőji, hogy az olyan urbéresek, kiknek négy ökrük van, a' földesurak is négy ökrrel dolgozzanak, de az oly urbérest, kinek 4 ökre nincs, sem kettőztetett napszámra, sem négy ökrrel való czimborára szorítani ne lehessen.

Zilah v. e. köv. A' r. b. javaslat 1ső és 3dik §ait küldőji elfogadják. A' 2dik §t elfogadják, hozzá adva azt, hogy a' házatlan zsellérek 12 napot kézi munkával szolgáljanak. A' 4dik §t elfogadják. Az 5dik §ra földesur és urbéres közt bármely tekintetből szolgálati miatt támadható urbéri egyenlenség kiegyenlítésére nézve, többé az urizék ne létezzék, hanem addig, míg a' mostaninál czélravezetőbb, költségbe nem kerülendő módról országos intézkedés történék, a' jelen gyakorlat hagyassék meg. A' 6dik §t elfogadják. A' 7dik §ra a' hetenkinti szolgálatnak kettőztetését oly móddal kívánják küldőji, hogy a' következő hét az urbéresnek szabadon maradjon. A' r. b. a' következő hétirendes szolgálatot is kívánja, ennyi a' különbség a' kettő között. A' 8dik §ra a' fél napi s' távolabb meszseségről járó urbéresektől szolgálatot, egy hónapban egy versen négy napig tartólag, jövet menet betudásával meg lehet kívánni, de nyárban az igavonó marhának legelőről, télben pedig mind urbéres mind marhája kényelméről földesur gondoskodik

Itt a' r. b. és szóló véleménye közti különbség a' hónapokenti és hetenkinti négy napig tartó szolgálatban van; egyébiránt abban, hogy a' következő hét az urbéresnek szabadon hagyassék, megegyezik. A' 9dik §ra a' hátramaradott napszám tartozások vagy urbéres hibájából 's rosz idő miatt származván, oly móddal töltsenek le, hogy a' rendes napszám kivül hetenkint, csak egy egy elmaradott napszám lerovandó. A' 10dik §t küldőji az utolsó d. pont kihagyásával elfogadják, minthogy ezen d. által több kedvetlen surlódásra nyílhatnék ut.

Sokan: Enunciatio.

Hunyadm. e. k. hogy viszszaélésről ne vádolják hosszas beszéd miatt röviden csak annyit kíván megjegyezni, hogy a' napszám megváltást nem fogadja el; szabad egyezkedésre kívánja bocsátani. Marosvásárhely e. k.: Minden uri szolgálatot 4 marhával kíván megtétetni az urbéres által. A' szolgálat-megváltást a' földesur tetszésétől akarja feltételni. Sokan: Enunciatio!

Kolozsvár e. k. lemond szaváról. Udvarhelyszék e. k. Van e' tárgynak oly oldala, mely megérdemel egy pár szót. Ilyen a' házatlan zsellérek s' a' szolgálatmegváltás kérdése. Mi a' házatlan zselléreket illeti, gr. T. F. nem győzte meg szólót nézete helytelenségéről. Tudja szóló, hogy a' statusnak kötelessége a' proletariusok számát nem szaporítani, de kötelességül tudja a' statusnak azt is, hogy ha egyszer a' proletariusok már megvannak, azokról gondoskodjék, hogy legyen, miből éljenek. Oly status-ratiót nem ismer, mely azt kívánná, hogy még több tolvaj legyen, valamint olyant sem, mely szerint vegyünk el a' parasztól legelőt, mindent, s' aztán szolgáljon nekünk. Mi a' napszámok megváltását illeti, a' viszonyosságot földesurra nézve, mely szerint ez a' parasztot megváltásra kényszerítessék, ha nincs is pénze, létesíthetnek látja. Erre sehol példát felmutatni nem lehet. Szóló említette, miként ezen megváltás a' furra nemcsak nem káros, sőt hasznos. Hivatkozik Magyarország példájára, minthogy már, ugymond, annyira szeretünk arra hivatkozni. Ott törvény szerint nemcsak hogy tartozik a' földesur elfogadni, ha urbérese szolgálat helyett pénzt fizet, hanem ha birtokát haszonbérbe adja, az urbéres mondhatja, hogy nem megy haszonbérből kéz alá, hanem megváltja robotját. Ha a' magyarországi példákat tekintjük, nem igen sokat tettünk a' paraszt ember javára. A' kk. és rr. az örök-váltást már elvileg elfogadták, de úgy hiszi szóló, hogy ha ez nem puzta üres hang, hanem életbe léptetni akarjuk, kötelességünk minden alkalmat megragadni, mely az örök-váltáshoz egy lépéssel közelebb vezet.

Egy k. h. Egy pár észrevétele van gr. T. F. javaslataira. Ott hol szántani két marhával is lehet, fölöslegnek tartja az urbérest arra erőtteni, hogy négyet fogjon. Továbbá, a' gr. T. F. javaslatában nincs említés a' gyalog napszámokról. Sokan: Enunciatio.

Elnök: A' r. biz. szerkezetét a' különböző véleményűek némi módosítással pártolták. A' IV. törvényjavaslat 1. §a így hangzik: „Minden egész állományu urbéres, nevezetett legyen az eddig jobbágyoknak vagy zsellérnek, maga kenyérrel hetenkint egy s' így egész éven által összesen 52 ökrös, vagy ha a' földesur akarja, egy ígás helyett két napi gyalogtenyeres munkára köteleztetik. A' féltelkes jobbágyok félnyi munkával tartozván.“ Ezen §. minden oldalról pártoltatott, tehát határozat gyanánt mondja ki. Hanem a' 3ik §. iránt, mely így szól: „Ezen munkák alkalmas dolgozakkal, eszközökkel és marhával aként fognak véghezvitetni, hogy azon urbéres, ki maga gazdaságát négy marhával viszi, a' szántásra mindenkor négy, egyéb ígás munkára pedig minden urbéres két marhát leendő köteles használni; egy napi ily munka által egész héti tartozása lerovatottnak tekintetvén“ — különböző vélemények fejlődtek ki. Egyik fél azt kívánja megállítani, hogy nemcsak a' szántás, hanem minden természetvény behordatása is négy ökrrel vitessék véghez; a' másik azt, hogy egy egész telek után merőben négy ökrös napszám állíttassék az egész országban. Volt oly vélemény, miként ha a' paraszt nem négy hanem csak két ökrrel szolgál, kétszeresen tegye szolgálatát; s' ismét mely 1/3-dal kívánt több szolgálatot tétetni a' két ökrös urbéressel. Egy más vélemény, mely mind ezeket egyeztetni kívánja, az volt: hogy a' mennyi marhával dolgozik a' paraszt magának, annyival dolgozzék a' földesurak is. Szóló elnök itt tehetne föl kérdést, de úgy véli, hogy a' kk. és rr. ezen utolsó véleményben mind megegyeznek. (A' többség megegyezik.)

Az indítványt tevő gr. k. h.: Elnök ó nm. az első §t a' r. b. munkálatából olvasta fel, úgy de ebben az áll, hogy a' féltelkes jobbágyok félnyi munkával tartozzanak. Miután azonban a' r. b. azon javaslata, hogy csak egész és féltelkes alakíttassanak, el van vetve, úgy véli sokkal helyesebb a' szóló javaslat általános értelmű szerkezet, miszerint az urbéres állomány mekkoraságának arányában tegye szolgálatát. Egy kir. tb. megjegyzi, hogy ezt a' kk. és rr. már a' 2ik t. javaslat rendén elhatározták t. i. hogy az urbéresek

állományaik szerint aránylagosan fogják tenni a' szolgálatot. —

Elnök: Most törv. cikket nem szerkesztünk; minek egyik vagy másik szerkezethez inkább ragaszkodni? Tehát a' kk. és rr. akarja az, hogy aránylag létezzék a' szolgálat. A' 2ik §ra nézve, mely így szól: „A' házas zsellérek évenként a' földesur részére 18 napi kézi munkával kötelesek, a' házatlan zsellérek azonban, vagy is azok, kik más urbéresnél laknak, a' földesurtól semmi javadalmat nem követelhetvén, semmi uriszolgálattal nem tartoznak“ — több vélemény fejlődött ki. Az első ágára nézve némelyek 18, mások 25 és 27, míg némelyek 12 napi szolgálatot kívántak megállítani. Egy más vélemény a' gr. T. F.-é, a' r. bizottságnak a' házatlan zsellérek iránti javaslatát elvetette, s' a' helyett ezt kívánja betéttetni, „a' házatlan zsellér pedig, az ily sorsu emberek káros szaporodása megakadályozása tekintetéből a' mellett, hogy a' határbeli minden javadalom használatából kirekesztetik, 12 napi kézi munkára köteles.“ Volt oly vélemény is, mely a' házatlan zsellérekkel a' desértákat kívánja megnepesíteni; egy másik ellenben a' közterheket kívánja velők hordoztatni. A' két főbb vélemény mégis a' r. bizottság és gr. T. F.-é. A' két szerkezet első ágára nézve úgy látja szóló elnök, hogy a' 18 napi szolgálat mellett van a' többség. Az iránt: vajjon a' házatlan zsellérek szolgálatra kényszeríttessenek é vagy ne? a' többséget tisztán nem tudván, felszólítja kk. és rr. kik a' r. bizott. munkálatát pártolják, álljanak fel. (Felállanak.) A' többséget gr. T. F. javaslata mellett látja. A' 4ik §ra nézve felmerült nézetek közt igen kevés különbség létezik. Ezen §. így szól: „Az ily munka közt engedendő nyugalom's az étetés- és itatásra nézve, a' helybeli eddigi szokás tartatván meg, a' jövés és hazamenet idejének betudása iránt határozatlik, hogy ha az urimunkák a' helybeli határon szolgálatnak le, ezeket az esztendő részére való tekintet nélkül nap fölkeléstől nap lementéig kell folytatni; ha pedig a' munkások, egy vagy legfeljebb másfélórányi meszseségnél távolabb fekvő helyre rendeltetnek dologra, azok november, december, január és február hónapokban hazulról oly móddal tartoznak megindulni, hogy nap keltével a' kiszabott munka helyén megjelenjenek, a' honnan nap lementével hazabocsátandók. Ellenben a' többi hónapban nap fölkeléstől nap lementéig teendő munkák a' jövet és hazamenet betudásával értetnek; azon esetben végtére ha a' munkások másfél óránynál nagyobb távolságra rendeltetnek ki ur dolgára, a' jövésre és hazamenetre fordított egész időt, mindenesetre munkájokba kell számítani.“ A' gr. T. F. javaslatában, melyet sokan pártoltak, ezen pont alá van sorozva a' következő 5ik §. is. „A' munka közti nyugalom, az étetés és itatás ideje, egy a' jövés és hazamenet beszámítása iránt a' földesur és urbéresek közt támadó kérdések, a' helybeli körülmények és a' helyek távolságához képest a' legközelebbi gyakorlatnak a' birói elhatározásig leendő épségben tartása mellett, a' fenebbi szabályok szerint, urbéri úton elítélendők; mely esetben a' birtokon kívüli feljebbvitelnek csak az urbéri felszékig van helye.“ Erre nézve igen kevés észrevétel volt. Legnevezetesebb az, miszerint ne óra hanem mérföld-szám állíttassék meg. Úgy látja, hogy ez elfogadtatott. Volt oly vélekedés, mely szerint ha egy mérföldnél közelebb van a' jövési és menési út, a' paraszt szolgálatába ne számíttassék; de ez jelentéktelen kissebségben maradt. Gr. T. F. javaslatában ezen kitélel: „min lazonált ha valami egyenletlenség támadna az idő mennyisége felett, ezt az urbéri ügyek felügyelésére maga rendén megállítandó hatóságnak kell a' helybeli körülmények és a' helyek távolságához képest meghatározni“ némileg eltávozik a' r. b. munk. 5ik §tól, mely az illetén egyenletlenséget urbéri úton rendeli eligazítandónak, de ez a' kk. és rr. nézetével, eddigi elveik szerint nem ellenkező, úgy látja sz. elnök, a' kk. és rr. elfogadják. A' 6dik §. ekap. szól: „hogyha az uri munka a' közbejött eső vagy más akadályok miatt nem folytathatnék, a' napnak csak azon része, mely munkában töltetett, a' jövet és hazamenet idejével együtt számíttathatik be az urbéri munkába. Ha pedig semmi munka nem tétetett, hanem az urbéres a' földesur parancsolatánál fogva csak jött és viszszatért, csupán a' jövet és menet fog munka fejében elfogadni“ ez és a' gr. T. F. ur által javasolt szerkezetben semmi különbség nincs. Némelyek viszontagságot javasoltak, minthogy a' közbejött rosz időnek sem a' paraszt sem a' földesur nem oka; de e' vélemény nem talált pártolásra. A' 7ik §: „Hogy a' földesurak urbéreseik munkájának jobb hasznát vehessék, az évi járandóság legalább 1/4 részének nov. és ezt követő négy hónap alatt kellvén kivéttetni, szabad lesz a' földesurak, egyedül a' szántást kivéven, sürgötös munka idején a' telki állomány aránya szerint járó munkát hetenkint kettőztetni; úgy mindazonáltal, hogy az illetén munkák az évi járandóságba tudassanak, és azon hetet, melyen a' munka kétszeresen vétetik, követő héten csak a' rendes héti szolgálat találhasson helyt.“ Ez legkisebb észrevételt sem idéz-

vén fel, mint határozatot a'kk. és rr. elfogadták. A' Sík §. melly így szól: „a' földesuról fél napi távolságra lakó urbé-
reszek az uri szolgálatra, miről jó előre értesítettnek kell,
egy héten négy napon túl, a' menetel és jövetel ideje is ide
értetvén, nem szoríthatnak; megjegyztetvén, hogy e'
napok az évi tartozásba pontosan beszámítandók, s hogy
az illy négy napot tett urbéresnek a' következő hetet maga
gazdasága folytatására s z a b a d n a k kell hagyni; kö-
teles végtére a' földesur illy esetben nyáron a' marhák ele-
gendő legelőjéről, télen pedig mind magának az urbéres-
nek, mind marhájának szükséges és alkalmas elhelyezteté-
séről gondoskodni“ elfogadtatott. Gr. T. F. azonban e' szó
helyett „elegendő legelőjéről“ ezt kívánja betéetni „szük-
séges legelőjéről.“ A' 9dik §. így hangzik: „A' napszámok-
nak egyik hétről másra halasztása és hátramaradtságok
eszközlése a' földesurnak tilalmas, kivéven ha az urbéres
szolgálatát maga hibájából mulasztotta volna el, vagy a'
hosszasan tartó rossz idő miatt dolgozni nem lehetne, melly
esetben az urbéres elmaradott napszámait kitöltésére olly
móddal szoríthatatik, hogy vele a' folyó napszámom ki-
vül minden héten egy-egy vagy a' 8dik §. értelmében há-
rom három elmaradott napszám szolgáltatassék le.“ E' 10dik §.
gr. T. F. által tett javaslat érdemileg nem különbözik, mind-
azonáltal van némi eltérés. Szóló elnök maga is ohajtja,
hogy a' javasolt szerkezetben tisztábban fejeztessék ki, mi
az a' zürzavaros idő, melly miatt szabad lesz a' földesurnak a'
hátramaradt szolgálatait következő évben részlegenkint
kitöltetni; a' többség a' gr. T. F. félé javaslatot fogadta el.

Köve t k e z i k a' 10dik §. „A' meszszebb helyekről,
hol a' földesur urbéresei napszámait helyben használni nem
kivánná, bizonyos időszakokban gyalog szolgálatra jární
szokott urbéresekre nézve rendeltetik, hogy az illyeknek
egész évi szolgálatukból egy negyedrészt levonván, a' fen-
maradó szolgálat az egész telkesektől három szakaszban,
a' féltekéstől két szakaszban, és a' zsellérektől egy szakasz-
ban következő móddal vétessék ki: a) a' jövetel és menet
ideje, és a' szakaszban eső ünnepnapok a' szolgálatba be-
számítandók, b) az urbéresnek a' szolgálat helyére lett meg-
érkeztek után naponként elegendő kenyérrel és kétszer
étellel, visszamenő útjukban pedig kenyérrel látandók el,
c) két munkaszakasz között legalább egy hónapnak, az ur-
béres részére, maga gazdasága folytatására szabadon kell
hagyatni, d) az illetén urbéreseknek tetszésétől fog függe-
ni maguk egész évi szolgálataikat, egy gyalog napszámot 10
p. kr. számitva megváltani, vagy egy negyedrészt leszámí-
tásával a' fenebbi rendelkezés szerint szolgálni.“ E' §. első
részére nézve csekély változtatás javaslatot. Ugyanis a'
gr. T. F. szerkezetében a' gyalog mellett igás napszámok is
vannak foglalva. Ugy véli, hogy a' többség ezt elfogadta. Mi
az a' rész szolgálat-elengedést illeti, arra nézve különbö-
ző vélemények voltak. Egyik rész azt kívánta, hogy csak
ott apasztassék a' szolgálat, hol rendes 104 napi, vagy en-
nél több szolgálatot tesz az urbéres; ellenben olly helyeken,
hol régi gyakorlatnál fogva kisebb szolgálat divatoz az ur-
béri törvények által szabandónál, ezen szolgálat mennyisé-
ge teljességgel ne változzék, de az a' se vonassék le. Ezen
különböző vélemények mellett úgy látja szóló elnök, hogy
gr. T. F. javaslata nyert többséget. Kolozsm. e. k.: Mivel ú-
tasítása értelmében viszonszóságot kíván, hogy t. i. akár na-
gyobb akár kisebb legyen valahol a' szolgálat, az urbéresileg
meghatározandó mértékhez alkalmaztassék, e' határozat
ellen kénytelen óvást jelenteni, hanemha nyilván ki lesz ben-
ne fejezve, hogy ezen elengedés csak az urbéresileg meghatá-
rozott szolgálatra értetik. A' többi pontra nézve javaslat-
tatott, hogy kétmunkaszakasz között annyi időt kell hagyni
az urbéresnek gazdasága folytatására, mennyi időig uri
szolgálaton volt. Elfogadják ezt a' kk. és rr. (El.) A' jövetel
és menet ideje a' szolgálatba fog számíttatni. Végre a' 10. §.
d) pontjában a' r. biz. azt javasolja, hogy az urbéres tetszé-
sétől függjön egy gyalog napszámot 10 p. kr. r. r. megváltani.
Mások 12 kr. r. r. kívánták ezt tétetni, gr. T. F. javaslata
pedig földesur és urbéres közti szabad egyezkedésre kíván-
ja bízni a' megváltást. Mellyiket fogadják el a' kk. és rr. (A'
szabad egyezkedést.) E' szerint tehát a' kk. és rr. a' 4dik t.
cikkben átesvén, előleges tanácskozássra ugyan a' boltnyi-
tást kérték ki, de minthogy ezzel eléggé elfoglalva nem lesz-
nek, méltóztassanak az 5dik, s ha lehet a' 6dik t. cikkre
is, valamint a' kancellárjavaslatot tárgyzó felíratra előle-
ges tanácskozásaikban elkészülni. Mellyek után az ülés el-
oszlott. (Folyt. köv.)

TÁRSULATI ÉLET.

A' MAGYAR GAZDAS. Egyesület tagjai f. évi mart.
20kán a' nemzeti casinóban nagy számmal sereglenek ösz-
szre. Emlékkünnepül volt e' nap a' dícsült pártfogó tisztele-
tze kitűzve; de egyszersmind közgyűlés vala tartandó. —
Amny részvét, mint e' napon, még ritka esetben vala ta-
pasztható. A' nagy terem az elhunyt B a r a b á s ál-
tal élethíven festett arczképe díszesíté. — Fellépven szó-

székre az egyesületi titoknokok, a' nap kitűzött főczéljához
képest és az egyesület azon kegyes biztából, melly több jó
akarattal, mint tehetséggel találkozott, emlékbeszédet tar-
tott az Egyesületnek elhunyt pártfogója, fens. J ó z s e f f ő-
hg-nádor fölött, a' legbensőbb tisztelet és ragaszkodás ér-
zelmével sorolván elő a' dícsültnek magas érdemeit, ki-
zelveivel sorolván elő a' dícsültnek magas érdemeit, ki-
emelvén a' kor fontosságát, mellyben a' sors e' nagyszerű
egediséggel a' nemzetet megajándékozta s végre lehető-
leg kitüntetvén a' századokra kiható méltó jótékony sze-
repet, mellyet a' nagy férfiu holtáig a' fejlődésre ébresztett
nemzet irányában híven és atyailag viselt s épen azért az
érzékeny csapást, mellyet valamint a' magyar birodalom
általában, ugy különösen az egyesület, fens. pártfogójának
mint egyszersmind az ország elismert első gazdájának min-
dig kora halálában szenvedett.

Mindnyájok köztisztelete s osztatlan hálaérzelmének e'
nemes tárgyhoz illő komolyságával s részvételfogadtat-
ván az emlékbeszéd, felváltá azt nm. K e g l e v i c h Gábor
gróf fő tárnok ó excell. kijelentvén, miszerint nem lehet
szándéka a' megelőző s ó exctja által kegyesen kiemelt s
dícsült félszázados nádorunk boldog emlékezetű fölött tar-
tott szónoklatot folytatni s annyi halhatatlan érdemnek bő-
vebb elősorolásába bocsátkozni; és pedig nem azért, mint-
ha adatokban szükölködnék, hisz azok kimeríthetnek s a'
szent haza története évkönyveiben örökké tündöklenni fog-
nak; egyedül újabbán kívánja emlékezetébe hozni a' gyü-
lekezetnek, hogy miután szeretett nádorunk ó fenségének,
kit mint a' nagy természet egyik legbensőbb barátját, kü-
lönösen pedig az okserü gazdálkodás legmelegebb apo-
lóját, az összes nemzet mélyen tisztelt, az egész hazát e-
gyenlőn sújtó gyászos halála által a' M. Gazd. egyesület is
kegy. pártfogójától megfosztatván s árvaságra jutván, azt
legmélyebb gyászba horitá; felszólalásának czélja tehát ez-
uttal nem egyéb, mint a' gyülekezet előtt indítványba hozni,
hogy e' nagyszerű veszteség pótlására fordítsa gondosko-
dását az egyesület, egyszersmind legbensőbbben meglevén
gyülekezet legforróbb kívánatát fejezi ki, midőn azon ohaj-
tást nyilvánítja: vajha az ország reménydus királyi hely-
tartója, főhg István ó fensége, mint dícsült atya fé-
nyes tulajdoninak méltó örököse, az árván maradt pártfo-
gói székét elfoglalni s legmagas védelmével az egyesület
eddig sikeres irányát támogatni s gyarapodását ápolni ke-
gyelmesen méltóztatnék.

Szólo ó exctja velős szavai s kedves indítványa a' köz-
gyűlés közérzelmét előzék meg s hazánk kir. helytartója,
István ó fensége, mint dícsült atya polgári nagy
erényeinek legméltóbb örököse, legforróbb rokon indula-
tok zajos kitérése között, egyhangulag az egyesület párt-
fogójának kiáltván ki, e' védállásnak legkegyesebb elfoga-
dására megkéretni határozatott. Mellyek folytán ezen egy-
szívből s lélekből eredt ohajtás tolmácsolására s ó fens.
üdvözlésére, elnök gr. ó nsága által nm. K e g l e v i c h
Gábor gróf ó exctja vezérlete alatt küldöttség indítványoz-
tatván, ehez az egyetemes elnökségen és korm. választvá-
nyon kívül még kinevezettek: Benkő Dániel, Bernáth Mik-
lós alezredes, Batthány Lajos gr., Csapody Pál, Csekonics
János, Darányi Ignác, Eckstein Adolf, Duschek Ferencz,
Ghyecz Ignác, Horhy Mihály, Heuffel János, Jeszenák Já-
nos báró, Kacsokovics Lejos, Kubinyi Ferencz, Lipovniczky
Vilmos, Nagy Gedeon, Orczy György báró, Pirényi Sándor,
Hörmann Keresztely, Korizmicz László, Rudics Dániel,
Sárközy Kázmér, Somsich Pál, Sztankovicsky Imre,
Szontagh Gusztáv, Török Bálint gr., Viczay Károly gr. és
Zlamál Vilmos.

3) A' reményeket, mellyek közt a' fens. új pártfogó-
nak kiküldetése történt, rögtön igazolá azon legkegyesebb
válasz, mellyet ó fensége az egyesület gyászfelíratára adni
méltóztatott s mellyben magyar szívhöz szóló nyíltsággal s
magas hivatásának öntudatához fölemelkedett lélekkel je-
lenté ki, miszerint édes köteletségének tekinté, fens. atya
enyészhetlen nyomdokait a' mezőgazdaság terén is híven
követni s nem mulasztani el semmit, mi által az egyesület
közhasznú érdekeit elősegíteni lehetend, szíves köszö-
net mondván egyszersmind az egyesületnek azon bizalom-
teljes ragaszkodásáért, mellyel ó fenséget kir. helytartói
pályáján üdvözlé. A' nagybecsű válasz legszívesb viszhang
s éljenzés közt olvastatott fel.

4) Azon küldöttség nevében, melly közgyűlésileg bi-
zatott meg a' köztelek felépítéséhez, ó fensége legkegyel-
mesb urunk királyunk által ajánlott 15 ezer pfnyti segély-
pénzért a' kir. trónnak számolyánál az egyesület hálaér-
zelmét tolmácsolni, jelentést tón egyesületi titoknok, hogy
az érintett küldöttség számos tagjai a' kitűzött időre Bécsbe
megérkezvén, ahoz az e' tárgyban előleg benyújtott
legalázatosb kérelemre f. évi mart. 3án este legfelsőbb kir.
leirat intéztetett; mellyben ó cs. kir. felsége kijelentvén,
hogy azon atyai határtalan kegyelemnél fogva, mellyel or-
szágai s alattvalói javát és valódi érdekét előmozdítani

bensőleg ohajtja, valamint a' M. Gazd. egyesület köztelek
felépítésére s ez által a' magyarországi mező gazdaság
felvirágoztatására ajánlott pénzsegélyt egyedül az imént
említett magasb czél megközelítése végett, minden külfény
és figyelemgerjesztés igénylése nélkül nyújtotta; ugy az
említett egyesület által ó felsége kir. számolyához intézett
köszönetet és hála nyilváníttást is igénytelen esendben ki-
vánván elfogadni, kegyelmesen megengedni méltóztatik,
hogy az egyesület érzelmei tolmácsolására Bécsbe érkezett
tagok ó felsége magas színe előtt mart. 4dikén, nem mint
küldöttség, hanem csupán magán-kihallgatásképen je-
lenhessenek meg. — Ennek következtében más napon az
egyesület küldöttei ifj. gróf A p p o n y i G y ö r g y má-
sod főkanzellár ó exctja legszívesb készségű vezérlete alatt
a' kir. palotába mentek s urunk királyunk ó felsége által
legkegyel. fogadtattak s miután fömélt. galantai E s z t e r h á z y P á l hg. az egyesület érzelmeit rövid, de velős s
mindnyájunk szívhöz merített szavakkal tolmácsolá, azok ó
felsége által legkegyesebb fejedelmi felelettel viszonzottattak,
ismételve kijelentvén ó f e l s é g e azon nagyrabecsülést,
mellyel a' mezőgazdaság ügyei iránt viseltetni méltóztatik,
és azon készséget, mellyel kir. szíve mindenkor hajlandó
kedves Magyarországnak ez érdekét is kitelhetőleg elő-
mozdítani, serkentőleg fejezvé ki azon kir. ohajtását, mi-
szerint az érdeklettek a' status e' nevezetes jólét-forrásá-
nak kifejtésén minél egyesültebb erővel törekedjenek. —
Ezekután ó f e l s é g e a' jelenvolutkhoz egyenként több
közérdekű kérdést intézvé s leereszkedő nyíjas szavakat
váltván, a' kir. kegyelem közt elbocsátott küldöttek, a' hű-
ség, szeretet és bizodalom növekedett és erősbült érzel-
meivel távoztak.

A' királyi kegy e' nyilváníttásáról szóló jelentés élje-
nekkel kísértetvén, tudósítást tett még a' titoknok: a) Azon
excentricus a m e r i k a i kézi malmokról, mellyek jelenleg
Bécsben utánkészítetnek, gyermeki erővel mozgásba hoz-
hatók, csekély helyen elférnek s napjában 10—12 mérő
gabonát őrtenek. b) A' L e i t e n b e r g e r-féle eséplő-
gépekről, mellyek ámbár több német lap által mint legje-
lesbek, egyoldalu dícsérettel magasztaltattak, mind a'
mellett mégis, mint a' czélunk meg nem felelők, bizonyul-
tak be. c) S c h w a r z, amerikai consul azon szóbeli szíves
ígéretéről, hogy a' gazd. egyesület számára megrendelt
amerikai dohánymag-szállítást kitelhetőleg ugy fogja siet-
tetni, miszerint az hozzánk még elég korán érkezéke meg;
újabbán buzdítván ez alkalommal consul ur a' titoknokot,
az eszméket folyton és figyelmeztetőleg a' tengeren tuli
borkereskedés megindítása körül, mi olly tetemes hasznót
hajthatna hazánknak, mindaddig ében tartani; míg e' sok
hasznót ígérő vállalat akár társulatok, akár egyesek által
avatott kézzel felkaroltatik. — Végre d) Azon szomorú tu-
dósítást tevő titoknok, hogy a' közben, míg a' küldöttség
Bécsben tartózkodott, egyesületünk egyik jeles tagja s el-
ső megalapítóinak egyike, Klauzál Imre ugyanott kínos
szendvedések közt hosszúság betegeskedés után meghalá-
zott. A' boldogultnak nagy érdemei taglalásába annál ke-
véssé bocsátkozott a' titoknok, minthogy azok részéről,
kik sorsához szorosabban fűzve voltak, jövő medárd-vásári
közgyűléskor illő emlékbeszéd tartása bizton remélhető,
szuttal egyedül a' közgyűlést figyelmeztetni kívánván, hogy
az elbunyiban az egyesület egyszersmind egyik korm. vá-
lasztványi tagját veszé el.

Dunagőzhajó-zó-társaság. Az első duna-
gőzhajó-zó-társaság f. évi mart. 31kén Bécsben közgyűlést
tartott, mellyben következő határozatok hoztattak: 1) Az üz-
leti tőkének javasolt „két millió“ forinttal szaporítása
elfogadtatott, mellynek eszközölését kölesön úján követke-
ző módon állapítá meg a' szavazat-többség: a) Az aláírás
f. évi april 1től egész 15ig nyitva áll, ha mindazáltal a' ki-
vánt két millió e' határidő eltelése előtt aláírás által bizto-
sítottatnék, akkor az aláírás előbb is meg lesz szüntetve. b)
Az aláírt öszvegek három részben — u. m. május 1jén 10%,
septemb. 1jén 40%, s 1848ki martz. 1jén 50%, ideiglenes
átvételteljekek (Empfang-scheine) mellett fizettetnek be. c)
Ezen egyes részleg-befizetések a' befizetési naptól egész
1848ki mart. 1ig 5% évi kamattal jövedelmeznek. d) A' kö-
telezvények kamatozása 1847ki sept. 1jén kezdődik (ez
által a' részvevő hitelezők számára hat hónapra kétszeres
kamathaszon ered). e) Az aláírók tetszésétől függ f. évi
máj. 1től kezdve két — vagy valamennyi részleget egyszer-
re lefizetni 5% kamat-élvezet mellett a' korábbi befizeté-
sekért. f) A' szelvényekkel ellátott részleg-kötelezvények
kiszolgáltatása a' teljesített részleg-befizetések szerint
1848ki mart. 1jén történik meg. g) De az 1848ki martius
15ője előtt teljesített egész befizetésekért az illető kötelez-
vények már f. évi sept. 1jén is kivehetők lesznek. h) A' köl-
csön-megtérítés sorshuzás után tíz esztendői idő-
szünet után fog eszközöltetni, s pedig évenként legalább
5%, vagy legfőlebb 10% tje az egész kölcsönösszegnek. i)

Az aláírás Bécsben tétethetik a cs. kir. szab. első gőzhajó-zó-lársaság hivatalában írásbeli nyilatkozatok által.

2) 5% fölöslet (Super-Dividende) vagyis 25 ft. határozatott egy egész részvény után 2,590,905 ft. 50 kr. összes bevétel mellett, melyből a hajók jövedelmezése 1,422,319 ft. 24 kr. Ebből lerovatik 6% általános költség, 5% hajókópás, továbbá részvény-és kölcsön-tőkék kamati-fejében 1,073,830 ft. 13 kr. Marad tehát rendelkezésre tiszta jövedelem: 348,489 ft. 11 kr.; s ebből a kölcsön második részösszegének 50 ezer forintnyi visszafizetését lerován, 298,489 ft. 11 kr. valódi tiszta jövedelem marad fenn. Ebből ismét az alapszabályok szerinti 20% tartaléktöke fejében 59,697 ft. 48 krt. levonva — marad: 238,791 ft. 23 kr. melyhez adva a múlt évi 58,382 ft. 30 kr. nyereségi maradványt (Gewinn-Saldo) az egész jövedelem: 297,173 ft. 53 krra rug. — A főnebb érintett határozat szerint ezen összevegből most 5% fölösletként számítván, — vagyis 200,000 forintot, a 97,173 ft. 53 kr. nyereség-maradvány jövő évre hagyatik fenn. — A tartaléktöke 1847-dik évre 104,193 fr. 33 krra; s a biztosító alapé 88,645 ft. 44 krra ment. —

3) Az 1842-ik évben felvett kölcsön-tökeknek harmadik részleg-visszafizetésére kívántató 50,000 ft. elrendeltetett. —

4) A számadások megvizsgálására s az illetőknek ezek iránti felmentésükre, Mart yr t György, W o d i a n e r M ó r i c s és dr. H r u b y V e n c e l b i z a t t a k m e g.

5) A gyűlési jegyzőkönyv hitelesítése s aláírására b. O t t e n f e l s - G s c h w i n d t F e r e n c z ó e x c j a, b. D r o s z d i c k u d v. t a n á c s o s s K i s L a j o s u r a k h a t a l m a z t a t t a k f e l.

KÜLFÖLD.

AMERIKA. Az északamerikai congressus ülései be vannak rekesztve. Előbb a három millió dollár iránti bill nyert jóváhagyást és pedig a senatusban 29 szóval 24 ellen, a képviselők házában 115-el 82 ellenében. Wilemot indítványa, miszerint az újan hódítandó tartományokban semmi rabszolgaság ne engedessék meg, elvetetett a senatusban 31 szóval 21 ellen, a képviselőknél 112-vel 97 ellen. Ezen bill által az elnök fel van hatalmaztatva „széződés-kötésre Mexicóval béke s határvonal fölött, s a 3 millió dollár-használatra, ha ama szerződés mindkét részről illető helybenhagyatása után, egy ilyen kiadást szükségesítne.“ Azon indítvány, hogy a háborúköltség földözésére a tea-kávé ideiglenes vám alá szoríttassék, a képviselők házából visszavetett. Az irlandi szegények gyámolítására kiveendő 500 ezer dollárnyi országos segélypénz iránti bill a senatusban keresztülment, de a képviselőknél megbukott. (Ezalatt Ujyorkban 50 ezer dollárt gyűjtöttek számukra). — A harcztérről semmi jelentékes tudósítás. Taylor tábornokot Saltillóban a mexicóiak hallomásszerint erősen szorongatják s ütközettel kénytelen magának részt nyitni. Taylor parancsai alatt egyebiránt 6 ezer derék fegyveres áll. Sokan azt gondolják: Santa Ana Saltillo elleni mozdulatával csak ármányoskodott, s egyenes célja: főhadi testével Vera-cruz védelmére sietni. A mexicóiak e várost lehető legjobb védelmi állapotba iparkodtak helyezni.

PORTUGÁLIA. Mart. 10-dikei lissaboni tudósítások szerint remény létezik elvégre a polgárháboru bevégezéséhez. Saldanha állítólag vonakodik Portót megtámadni, mivel pénzhiányt szenved s ez által többet remél eszközölhetni mint fegyverrel s miután most kevés kilátás van pénzszerezésre, végre már csakugyan figyelembe veendő Palmerston lord, az új britt követ Sir H. Seymour s Wyld ezredes békéltető előterjesztvénit. Igen meg voltak az udvarnál Southern britt ügyviselő visszahívásával elégtelven, kit is a fölkélokhozi hajlam miatt vádoltak. Dom Miguel megjelenése Londonban Palmerston lordot levélküldésre indítá a Madridban létező britt követet, melyben a spanyol kormánynak jelenti, miszerint dom Miguel vagy valamely az uralkodó családdal ellenséges hadesapat kiszállása Portugáliában a britt kormánynak alkalmul szolgáló Spanyolországgal egy kölcsönös közbenjáráshoz folyamodásra. Spanyolország készségén éppen nem kételkedhetni, s illetlen esetben Parker admiral tüstint az egyik részről s másíkról egy spanyol hadtest fogna majd működni.

Az egyetlen siker, mely a királynői sereg működését legujabban koszorúzá, Almeidának febr. 26-kán történt megszállása; a fölkéloknek, kik a várost megszállva tartották, és semmi ellenszegülést nem mutattak, hódolás következtében egyezkedés útján éltek s vagyonok biztosítottak. Algarbiában a fölkélek állítólag csilapul s a lázadók száma csak 900 embernek mondatik.

SPANYOLORSZÁG. Spanyolországból csodálatos tudósítások érkeznek; titkos háboru létezik ott Krisztina királynő részéről s azon befolyások közt, melyek nővére Carlotta, don Francisco infans neje halálát túlélték; háttérben pedig aztán angol s francia érdekek lappangnak. Carlotta fia, egyik Izabella férje, másik don Enrique, a pro-

gressista párttal tartanak: Serrano tábornok a madridi progressisták egyik legbefolyásosabb társa. Látomás szerint különös érdeket gerjesztett a királynőben, nem is csodálható, miután szép és lovagias külsejű férfi; valamennyi egyesült conservatív párt, a megbukott miniszterek úgy mint a mostaniak, Isturiz és Sotomayornak baráti, mindkét kamra többségére támaszkodva, a Serrano emelkedésével őket fenyegető veszély eltávolításán működtek; minden áron el akarták Serranót Madridból távolítani, a navarrai helytartóságot s a montemolini mozgalom elleni hadvezérséget ajánlván neki. Serrano ellenszegült, s az egész madridi udvar rejtelmes bonyodalomban áll. Krisztina királynő Párizsba utazta kétségkívül szoros összeköttetésben van a pártok ezen működésével; ellenei győzedelmeskednek don Francisco s Carlotta fiaiban a spanyol udvarnál. —

Mart. 15-kén a senatus 88 szóval egyetlenegy ellenében feljogosítá a kormányt porvezetésre Serrano tábornok ellen. Hallomás szerint ez azért vonakodott a neki ajánlott állomás elfogadásától, mivel ezen kinevezésben ürügyet látott arra, hogy Madridból szép módjával eltávolíttassék; sőt állítólag azt gyanítá, hogy Pamplonában el akarják őt fogatni. Serrano tábornok mint főtanácsos az ellenzékhez tartozik. Jose de la Concha roszszalá a kormány eljárását, és miért nem szavazott mégis a senatusban ama határozat ellen? Narvaez is a többséggel szavazott. — Mart. 16-ka követkamrai ülésben Martínez de la Rosa következő indítványt fogadtatott el: „kivánjuk, jelentse ki a congressus, hogy a mostani miniszterség politikai elvei a törvényhozó test tetszését bírják, mely tovább is gyámolítandja jóváhagyásával a kabinetet, míg ez a korona bizalmának örvend.“ Demonstratio akarna ez a királynő s király ellen lenni, kik a Serrano elleni eljárást nem helyeselték s hajlottak egy fél progressistai miniszterségre.

Párizsból, mart. 25-kéről következőket írnak a spanyol ügyekről: „Mi jelen pillanatban Madridban történik, nagyon fontos, jelentékes dolog s könnyen komoly következményeket vonhat maga után. Serrano tábornok, országos tanácsos, mérsékelt progressista politikai elveit illetőleg, körülbelül 36 éves férfi, Adonisz a spanyolnók szemében, finom modoru, bírtokában a hódító beszédnek, bátor, majd vakmerő, majd eszélesen számító s czélzó a lehetséges s elérhetőre, s mit már egyszer illyennek elismert és megfogott, spanyol macacssággal vadászó. Több mint egyszer voná hazája figyelmét magára már. Tisztelt s vitéz, e mellett jó iskolájú haditiszt, szerette a katonák által, ép oly becses valamely ügy barátjaul, mint félelmes annak ellenei. Egész 1842. év végeig engedelmes hiva volt Espartero tábornoknak, elpártolása idéző annak mint kormányzónak buktát elő, s akkor volt az, midőn Serrano Barcelonából ama merész nyilatkozatot bocsátott ki, melylyel magát saját teljes-hatalmaságából az ideiglenes kormány élire állítá. Felhívását követék az Esparterohoz hűlenné lett sereg, s csak midőn a legnehezebb megtörtént már, általa s Prim által megvetetett az alap, jött Franciaországba vissza Narvaez — az ardozi mezőkön a könnyű s vérméltküli győzelem-nyerésre Seoane és Zurbarano — a saját embereitől elárult kormányzó tábornokok fölött. Serrano hitte tán őszintén a nagy szabadelvű párt mindkét alkotmányos töredékeinek összeolvaszthatását, melynek meghasonlása s gyakran véres küzdelmei a hatalom utáni törekvés miatt, elég szerencsétlenséget hozott az országra; hitt a szép ígéreteknek, melyeket akkor a moderadók tőnek, de valamennyi, hozzá hasonló elcsábított véleményosztályosival nemsokára a végzett tény után keserűen megcsalódva látta magát. Olozaga-kabinet bukta, melyben Serrano még hadminiszter volt, oka volt az ő leléptének is a nyilvános pályáról. Midőn azonban végre a progressista párt összes tagjai, okulván a tett tapasztalásokon, ismét a közös zászló körül csoportosultak, akkor ő is újra nyilván csatlakozott hozzájuk. Hosszasab időig nem is szabad volt neki Madridba jőni. — Mégis a kormány az 1845-ki új alkotvány behozatala után tanácsnokká nevezte ki őt. Ismételve kijelenté Serrano, hogy ő progressista s az akar maradni, s mily nagyon fájlalja magaviseletét Espartero irányában, mutatá minapi indítványa a tanácsban, arra czélzóva, hogy a kormány minden a kormányzó által egész Cadizban hajóra szálltaig osztott hadi rangot s méltóságokat ismérjen el. Serrano tábornok most legujabb idő óta egészen különös kegyben áll Izabella királynő előtt, s a minden színezetű moderadók komolyan kezdenek befolyásától tartani. A progressista párt a congressusban hirtelen bátrabb viseletet mutatott, a progressista lapok hangja egyszerre bizalmasabbá lön. Serrano eltávolítása látszék szükségesnek. Sotomayor minisztersége navarrai főkapitányvá nevezte őt. A királynő s kabinet közt e miatt nyilvános meghasonlás támadt, mely annyira tenyészett, hogy a királynő már Pacheco urat, ki legujabb időben a progressisták irányában igen barátságos állást vón, hivatá-

magához. A moderadók, értésükül esvén az őket fenyegető veszély, most a fenálló miniszterséget minden áron fentartani szükségesnek hívék. E végből tette egyetértőleg a miniszterekkel, több követ indítványba: jelentessék ki, hogy a kabinet a cortes teljes figyelmét bírja s megérdemli. Nem ok nélkül láttak a madridiak ez indítványban sérelmet a királyi előjogok ellen, s névszerint Cortina szólt nagy eszesen ez értelemben: daczára ennek mégis az indítvány 114 szóval 60 ellenében elfogadtatott. Most szándék a miniszterséghez felszólítást intézni az iránt, nyilatkoztatassa ki: vajjon hiszi é, hogy a kormány bizalmát megérdemli. Tegyen bármit is, aligha fogja magát sokáig fentarthatni. E'közben más módon iparkodott Serrano tábornokot Madridból eltávolítani; az éjszakai tartománybeli seregek telügyelőjévé nevezte őt azon parancsral, hogy 24 óra alatt oda utazzék. Serrano vonakodék e parancsnak engedelmesskedni s tanácshoz benyújtott nyilatkozatában okul azt adja, hogy ezen küldetést tanácsosi méltóságával össze nem férőnek találja. A kabinetelnök tehát a tanácsból felhatalmaztatást kér törvényes üldetésére Serranonak; Luzuriaga, ennek politikai és személyes barátja, küzd az indítvány ellen, de mely Luzuriaga szavazatát kivéve általános szótöbbséggel keresztül megyen. Serrano ez alatt Madridban rejtve tartózkodik, minden utána történt kutatás hasztalan volt s csak a népförongást növelte. A miniszterség azonban eddigelő nem találta tanácsosnak a tanácsból adott felhatalmazást használni. Nincs tartóssága a trónnál, annál kevésbbé a nép előtt, s ha a fordulat, melyet sokan gyanítanak, kitöréssé válnék, mutatkozni fogna bizonynyal, hogy még rendelkezhető országos képviselői többség segédelmével is, Spanyolországban ép oly kevésbé mint egyebütt, sérthetni meg büntetlenül a királyi előjogokat s hogy ezek azon férfiakban, kik a törvényes utoni haladás zászlóját követik, mindenütt hű s elszánt ótalmazókat, s a koronának úgy mint országnak valódi barátit találják s találni fogják.

ANGLIA.

Mart 16-ka alsóházi ülésben sir John Walsh föleleveníté a tanácskozást Hume indítványa fölött Krakót s Angliának az orosz-hollandi kölcsön miatti fizetéseit illetőleg. A tanácskozás azzal végződött, hogy indítványozó előterjesztett javaslatait visszavonta, miután előbb d'Israeli s Palmerston lord hosszas beszédeket tartottak. Elsőbbi állítá, miszerint az éjszakai hatalmak tökéletesen joguk szerint cselekedtek s hogy Angli a köteles a magára vállalt adósság fizetésére, mi erkölcsi befolyását továbbra is biztosítja. — Palmerston lord nyilvánítá, miszerint nagyon egyszerű a kérdés: vajjon Krakó bekebelezetése a bécsi szerződést megsértette é, s vajjon ezen rendszabály feloldozhatja é Angliát az orosz-hollandi kölcsön fizetésétől. Iparkodék a már isméretes okokkal bebizonyítani, hogy a krakói szabad status megszüntetése séretem a bécsi szerződés ellen, de megjegyzé, mikép ő Hume javaslatait illetőleg, Russel lorddal ért egyet, azt tartván, hogy nem a házhöz tartozik illetlen határozatok hozása, ha az egyszersmind nem akar határozó lépéseket tétetni. Nem tartja e ház becsülete méltósága s jellemével összeférhetőnek, hogy kemény roszalásu határozatokat hozzon valamely idegen hatalom eljárása ellen olytán szerződéseket illetőleg, mikben Anglia részt vón; nem illik hangosan kinyilatkoztatni, hogy egy szerződés megsértett, s aztán nem tenni semmi további rendszabályokat. Szóló tanácsolja, elégteljenek meg az illető hatalmakhoz intézett tiltakozással a trónbeszédben foglalt nyilatkozatokkal, miután a ház hallgatag jóváhagyása minden követelésnek megfelel. Mi Hume azon indítványát illeti, hogy az orosz-hollandi kölcsön fizetését szüntessék meg, szóló meggyőződése szerint Krakó bekebelezetése az indítványozott fizetés megszüntetést semmikép nem igazolhatja. Palmerston lord fejtegeté eredetét ez adósságnak, melyet Anglia hollandi gyarmatok átengedéseért magára vállala, s megjegyzé, hogy az 1831-ki egyezkedésben áll ugyan, miszerint a bécsi szerződés általános egyeztethető pontjai tovább is fenállanak, ez által azonban amaz adósság tovább fizettetése a bécsi szerződés valamely cikkelyének fentartásától nem függesztetett fel; szóló tehát, miután valamely szerződésnek idegen hatalmak általi megsértése példajok követésére Angliát fel nem jogosíthatja, köteles kinyilatkoztatni, mikép Krakó bekebelezésével a kérdés alatti adósság tovább fizetésétől nincsenek fölmentve. De ha kétség uralkodnék is a további fizetés kötelessége iránt, Anglia erkölcsi méltóságát sértendő ezen kétséget hasznára fordítani. Reméli tehát, miszerint Hume ur, mikép már említők, visszavonta egész indítványát. —

O'Connell Dani, a Globe szerint, naponkint jobb egészségre örvend. Minden nap megy a hustingsi terere sétálni vagy kocsiában viteti magát. Látogatókban sem szükkölködik, többi közt Shewsbury gróf és sir James Murray is

tisztelegtek nála. — Londonban beszéltek, miszerint egészsége tökéletes helyreállításul egy utazást szándékozik tenni déli Európába.

A' londoni city szegényi házának költségei mult évben 18 ezer font sterlingre rúgtak 's 42,633 fontba került azonkívül a' külső szegények gyámolítása. Hallomás szerint egy másik szegényi házat is szándékoznak építtetni. Nálunk még mindig a' kórház pótléka e' nyomor-enyhítő intézetnek, pedig ott csak azok számára volna hely, kiket már a' szegénység stadiumán is keresztül ütött a' sors.

A' nők és fiatalok munkaidejének rövidítését tárgyaló bill, mely az alsóházi ülésben 144 szóval 66 ellenében elfogadtatott, rendeli, miszerint 1848ki maj. 1jétől fogva 18 éven aluli személy a' gyárakban 10 órán túl naponként vagy 58 órán túl hetenkint (szombaton a' munka csak 8 óráig tartson) ne dolgozzék. Eddigelő már 922 gyár nyilatkozott a' bill mellett.

Mart. 18kai alsóházi ülésben Smith O'Brien indítvány a' jóságaitól távol mulató irlandi földbirtokosokra vendő különös adó behozatását illetőleg 70 szóval 19 ellen visszavetett, miután azt az irlandi főtitkár mint minden józan törvényhozási politikával 's Anglia és Irland közti unioval össze nem férhető keményen megtámadta. Hevesebben illenek e' törvény Magyarországra.

Az angol gyapotgyártást szomorú jövő fenyegeti Éjszakamerika versenyzése által, mellynek gyártványa sokkal tökéletes is, nem félgyártvány, mint millyet Anglia nagyobb részben készít. Az amerikaiak e' részben is roppantul előhaladtak, 's nem szokásuk fél uton vesztegelni; a' gyapotot tulajdon földjeiken termesztik, birnak vizeróval, melly 40 pettel olcsóbb a' gőzerőnél, 's hol nincs vizök, ott bővelkednek tüzfában. Ügyesség sem hiányzik nálok, mi onnan is kivüláglik, mert a' gyapotgyártási gépezetjavítások mind amerikai találmányok, 's az egyetlen még hátralevő kellék a' britt készítményekkel sikeridus versenyzésre: a' tőke, t. i. most Európa élelemszervásárlásai következtében nagybőségben özönlik hozzájuk. A' Standard hozzáteszi: valamint Amerika, ugy egész Európa versenytársa már Angliának a' gyapotgyártásban. Déli Francia- 's közép Németország igen közel állanak a' sikerhez. Porosz kartonok, noha vámalatt vannak, árulhatnak most Londonban, 's a' bevétel mindinkább növekszik. Jó lenne nekünk is magyaraknak ez általános mozgalomra figyelmet fordítani.

Mart. 24kén, mint bünbánat 's böjtnapon, a' királynő, Albert herceg, Kent hercegnő 's nagyszámu udvarkiséret a' buckingham-palotai magánykapolnában tartott isteni tiszteltet voltak jelen. A' szentbeszédet az oxfordi püspök tartotta. 25én Albert herceg a' nevezett palotában egy cambridgei fótanodai küldöttség által, azon egyetem kanczellárjává igttatott be. Ünnepeles bevezettetése ezen műzsák helyére april hóban történik.

Mart. 23kai felsőházi ülésben Brougham lord egy kérelmét nyújtá be a' spanyol státusadósság jegyek angol bir-

tokosainak, miszerint a' kormány közbejáruljon ezek kövételéért. Clarendon a' kormány nevében nyilvánítá, mikép Palmerston lord eziránt alkudozik a' spanyol kormány-nyal, 's ő meg van győződve, hogy Spanyolország fizethet és a' spanyol nemzet fizetni akar 's nem javalja miniszterei bánásmódját, kik egyébiránt az Amerikában annyira kedves repudiatio (nem fizetés) szót még ki nem mondták.

FRANCZIAORSZÁG. Párizs nevezetes vendéget számlál mart. 26ka óta vendégei közt. Az öreg O'Connell Dani mulat ott és számos látogatási jeggyel tiszteltetik meg vendéglőjében. Állapota miatt hozszadalmasnak kell utazásának lenni, a' rövid tengeri utazás a' esatornán át nagyon meglankasztotta.

A' nyilvános inség Párizsban mindinkább növekszik. Mart. 23kán a' kenyérgyegyekkel gyámolítottak száma 489 ezeret tón, mi pedig majd fele a' fővárosi népességnek. Az igazgatás azon véleményben levén, hogy sok személy viszálelőleg használta a' jegyeket, a' szegények öszszeszámlítását rendelé meg, melly jegyzék máris 236 ezer lelket foglalt magában, kik közül 31 ezren kitéröltek a' lajstromból. Azonban a' bejelentések folyvást tartanak, 's a' mint előre látszik, april hónapban 3 milliónál több kenyérgyegykiosztásra lesz szükség.

A' francziák a' madagascari parton egy kis szigetet (Nossi-Be) szállottak meg. A' telepföld egyébiránt oly egészségtelennek mutatkozott, hogy nyaronta sokszor háromnegyede az őrségnek halt ki éghajlati lázakban, minek folytán a' kormány ama sziget odahagyatását parancsolá. Most tehát Mayone sziget lesz Franciaországának egyedüli hadi állomása a' nevezett tengeren.

Rothschild a' párizsi hatóságnak ajánlatot tón, miszerint kész neki 5 millió franknyi hitelt nyitni a' gabnacsarnok számára vásárlások könnyítésére. A' várostanács közönnel utasítá viszza Rothschild ajánlatát, mert már a' szükséges készletekről gondoskodott 's kérte őt: értekezék ajánlatát illetőleg egyenesen a' kormány-nyal, mellyet az meg is keresett. Rothschild ez őszszegért külföldön gabonát akar vásárlani 's Franciaországban folyó napi áron a' piacon eladatni. Ha veszteséget szenved ez üzletben Rothschild, az ő kára leend; ha ellenben nyeresége támad, akkor ez kenyérgyegyekre fordítatik a' szegények számára.

Lamennais ismét hallat valahára magáról valamint. Mart. 22kei Nationalban, ennek felszólítására, véleményét nyilvánítja a' socialista rendszerek fölött, mikben nem lát egyebet mint jelszót arra, hogy a' munka igazságosabban osztassék fel, a' kézművesek most mindenütt annyira szomorú helyzetének javításául. Ezen szempontból tetszőleg jelenti ki a' tett kísérletek iránt, de a' különféle iskoláktól indítványozott eszközöket koránsem pártolja. Nyilatkozata szerint a' communismusnak semmi köze a' politikához. De más kérdés az: mikép kelljen a' communismust tényleg akadályoztatni. Mert elméleti czáfolatokkal az alsóbb osztályokban uralkodó elégtelenségi szellemet el nem ölhet-

ni. Itt b. Deresényi munkáját hozza fel az augsb. Allg. Zeitung a' communismus elleni eszközökről, mik szerző szerint követték. négy pontból állanak: hogy 1) mindenki találjon foglalkozást, melly nemcsak elégséges a' tartásra, hanem lealacsonyító se legyen; 2) mindenki takaríthasson el valamit betegségi esetekre; 3) mindenki képessé tétessék gyermekeinek illő nevelésére, 's 4) alapvagyonszerzésre. — Ez mind igen üdvös, de itt ismét azon kérdés fordul elő: mikép alkalmaztassanak 's foganatosittassanak e' czélszerű rendszabályok.

Strassburgból írják, mikép ott a' kivándorlás néhány hét óta példátlanul elhatalmazott, annyira hogy ugyancsak nehezen szerezhetni helyet a' Párizs és Havre fele vezető uti alkalmakon, ha csak 8—14 nappal előre nem rendelkezik eziránt az ember. Valamennyi gyors- és szállító kocsi mind kivándorlókkal van telve. Mihelyt a' felsőrajnai vizállás a' gőzhajózás megnyitását engedendi, csoportosan fognak a' kivándorlók Schweiz és Badenből Strassburgba gyülekezni, honnan aztán Rotterdam vagy Antwerpen keresztül Éjszakamerikába utazandak. A' folyton növekvő szállítás következtében némely társaságok a' vitelbért magasharra emelék.

Nagy figyelmet gerjeszt legujabban azon 50 millió franknyi kölcsön iránti szerződés, mellyet mult hetekben a' francia nemzeti bank a' sz. pétervári udvarral kötött. Még a' Journ. d. Débats is „meglepetve“ állítja magát e' lépés által, melly miként a' „la Presse“ból kivehetni, a' közvéleményt is zavarba ejtette. Nem azt kérdték: mi az? hanem, mit jelentsen ez? Látták, hogy Oroszország a' francia bank és börzére czéloz és talál, 's mégis azt hívék, hogy a' csapás Poroszország vagy Anglia ellen van irányozva. — Ez az észlelyes politikusok eljárás módja. Azonban nemsokára be fog bizonyulni, mikép az okos lövés is oda irányz golyóit, a' hova talált, t. i. a' francia bank-, börze- 's pénzvizonyokra. Kétséget nem szenved, hogy ha Oroszország csak 5 vagy tíz milliót akar koczkatatni, nyolcz nap alatt esőkkentett áru folytonos eladásokkal igazi páni rettegést gerjeszthet, 's Franciaország öszszes pénzügyeit semmivé teheti. 'S ide czélt az a' lövés és fog is találni!

OLASZORSZÁG. A' nolai egyházban egy érdekes oszlopot találtak, mellyet anjoui Róbert királyunk a' magyar Andrással 1333ban történt találkozására ünnepélyre készített. Faragvány-munkája ez oszlopnak oly szépnék mondatik, hogy Vasari állítása szerint ama kor azt valóban csodálatra méltónak tekinthette. Az allegorikai domborművet illetőleg a' szellemud Petrarca találmányai után készült, ki 1341. 's 1343. év táján Nápolyban mulatott, 's ifj. Massaccio művész az oszlop alkotója. Ajánlanók e' tárgyat a' nemzet — 's különösen nemzeti muzeumi derék igazgatónk figyelmébe. Az orosz czár ismételve hitta meg a' nápolyi királyt udvarába — a' bécsiek már előre örülnek, hogy ismét látnak egy utazó koronás főt.

28ik szám.

É R T E S Í T Ő.

1847.

Duna- gőzhajózás.

Naponként indul egy gőzös Pestről Győr, Pozsony és Bécs felé érintve a' közbeneső kisebb állomásokat is.

Elindulási időpont reggeli 6 óra.

A' Győrbe szándékozó t. cz. utazók Gönyőtől külön gőzösn szállítatnak kitűzött helyökre.

Pestről Zimonyba Eszéken át minden kedden indul egy gőzös.

Petről Zimonyba Tittelen át minden pénteken egy gőzös.

Pestről Drenkovára minden vasárnap és szerdán.

Elindulási időpont reggeli 6 óra.

Öszszekötetési utazás Konstantinápolylyal.

(Verbindungsfahrten mit Constantinopel.)

Vasárnap 4ik és 18ik aprilisben a' török részen.

Vasárnap 11ik és 25ik aprilisben az oláh részen.

A' t. cz. utazók igen kéretnek, hogy utipodgyászukat a' gőzös elindulása előtti napon, legfőljebb esti 8 óráig méltóztassanak feladni a' hivatalban, mivel indulás napján a' hajóra semmiféle podgyász sem vétethetik fel 's az ezen nap reggelén feladott pogyászok csak a' legközelebb gőzössel küldethetnek el.

Pest, april hóban 1847.

Gőzhajózási hivatal.

A' tolnai szeder-selyemegylet tavaszi rendes közgyűlést folyó esztendei april 19ik napján reggeli 10 órakortartandja Szegzárdon a' ns megye házában; melly határidőre azon t. cz. részvényes urak, kik az 1846ik évre fizetni kellő részvénytartozásukat le nem róják, a' mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének 20ik sz. alatt hozott végzés értelmében az alapszabályok 16ik szakaszának utmutatása szerint, az egy- től ki- léptekü fognak tekintetni; 's minthogy ezen mód szerint a' mult évi májusi közgyűlésben az egyletből eltávoztaknak tekintett t. cz. volt részvényes urak közül többen viszálelni kívánnak, az egylet ezen kívánatot, mint az alapszabályok 11ik szakasza értelmében, az e' végre egyszersmind kijellett tavaszi közgyűlésen, tárgyalás alá veendi, miről az illető részvényes urak ezennel indósítottak. — Az 1846ik esztendei szeptember 24ik napján tartott választ. ülés 36ik sz. határozata következtében. — **S t a n n**
Ferenecz egyleti jegyző.

† Ismételt felszólítás az iparműtári alapítványjegyek eladóihoz. Még mindig 2500nál több alapítvány-jegyről nem kapott alulirt igazgatóság semmi számtélt, semmi jelentést azon ügybarátoktól, kik az eladás körüli megbízást elfogadák 's kiknek nevére van kijegyezve a' hozzájuk eladás végett kiküldött jegyek öszszes száma. Alulirt igazgatóság e' jegyekről annál inkább kényszerül sürgetni a' számtélt, mivel a' törlesztési huzást már eszközzésbe venni kötelessége. E' huzás eddig is csupán azért lön késeltetve, mivel nem tudja az igazgatóság: vajjon a' még be nem számlott jegyekből el vannak e' jelesül mily számu jegyek adva 's így azt sem tudhatja, hogy belőlük melly jegyeket kell a' huzásból kihagynia. Tovább azonban a' huzás nem halasztathatván, 's annak napja ezennel f. évi május 3kára ki is tűzetvén: mind azon jegy, mellyről april utóljaig számadás nem érkezik, jelesül az eladottakért a' készpénz, az el nem adott jegyek pedig magok be nem küldetnek: eladottak fog tekintetni, 's valamint a' törlesztési huzásban játszanak; úgy ára a' megbízotton, ha szükség, per útján is, meg fog követeltetni. Minden, kit e' felszólítás érdekel, magány-levéllal is meg fog kerestetni. — Mart. 31. 1847. Nagy József, iparműtári igazgató.

Jégverés elleni biztosítás.

A' jégverés ellenkölesönösen biztosító magyar egyesület alulirt igazgatósága, mint mindenkor, úgy most is kötelességének ismeri, közelgető tavasszal a' t. cz. gazda urakat, saját hasznuk tekintetéből, ezen hazai intézetre figyelmeztetni. Ez intézet fenállásának négy éve alatt kétségre vonhatlan jelt adá jótékonyágának, mert nem kevesebet mint 331 's 320 ezer közt sok tetemes jégverési kárt léritett meg. Van e' tehát mezei gazda, ki, a' mult év sűrű csapására elevenen emlékezve, örömmel nem sietne természet oly hazai intézet által biztosíttatni, melly köztszteleiben álló hazafiak kormányát alatt áll? — A' biztosítási díjak ez évben is: I. oszt. 1/2 %, II. oszt. 2/3 %, III. oszt. 3/4 %, IV. oszt. 5/6 %. — A' díjakon és levélbéren kívül a' biztosítók semmit sem tartoznak fizetni; sőt a' régibb biztosítók, a' szabályok értelmében, díjelengedésben részesülnek.

Biztosi árszók elfogadtatnak Pesten az igazgatóság irodájában (nagyhidutca; Weisz-ház (78. sz. a. 1ső emeletben) és országszerte az intézetnek minden ügynökségei által. — Pesten, 1847. martiusban. — Az e. yesület nevében Weisz Bernát Ferenecz igazgató. 4—4

Arverési hirdetvény.

A' nagyméltóságú magyar kir. udvari kincstár kegyes jóváhagyásából közhírré tétetik: hogy az 1846ik évi k. k. tokaji uradalmi termésű 109 hordó három puttonos aszú, nemkülönbén ugyanazon évi tolesvai termésű 21 hordó két puttonos mászás borok, folyó év aprilis 27d k napján Tereza-lon a' k. k. tisztartói lakban tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet ígérőnek készpénz lefizetése mellett eladatni fognak. 1—3